

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 2012
Warszawa, 8 lutego 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panie posłanki Kamilę Gasiuk-Pihowicz oraz Annę Marię Żukowską.

(-) Rafał Adamczyk; (-) Piotr Adamowicz; (-) Urszula Augustyn; (-) Tadeusz Aziewicz; (-) Magdalena Biejat; (-) Piotr Borys; (-) Borys Budka; (-) Wiesław Buż; (-) Janusz Cichoń; (-) Adam Cyrański; (-) Włodzimierz Czarzasty; (-) Jacek Czerniak; (-) Zofia Czernow; (-) Barbara Dolniak; (-) Marek Dyduch; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Monika Falej; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Fryszak; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Aleksandra Gajewska; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz; (-) Krzysztof Gawkowski; (-) Maciej Gdula; (-) Daria Gosek-Popiołek; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Rafał Grupiński; (-) Riad Haidar; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Iwona Hartwich; (-) Klaudia Jachira; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Dariusz Joński; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-) Joanna Kluzik-Rostkowska; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Przemysław Koperski; (-) Maciej Kopiec; (-) Katarzyna Kotula; (-) Paweł Kowal; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Michał Krawczyk; (-) Katarzyna Kretkowska; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Wojciech Król; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Marcin Kulasek; (-) Robert Kwiatkowski; (-) Maciej Lasek; (-) Gabriela Lenartowicz; (-) Izabela Leszczyna; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Artur Łacki; (-) Beata Maciejewska; (-) Arkadiusz Marchewka; (-) Jagna Marczałajtis-Walczak; (-) Paulina Matysiak; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Rajmund Miller; (-) Czesław Mroczek; (-) Izabela Katarzyna Mrzygłocka; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Sławomir Neumann; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Sławomir

Nitras; (-) Barbara Nowacka; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Wanda Nowicka; (-) Mirosława Nykiel; (-) Robert Obaz; (-) Marzena Okładrewnowicz; (-) Tomasz Olichwer; (-) Paweł Olszewski; (-) Karolina Pawliczak; (-) Małgorzata Pepek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Katarzyna Maria Piekarska; (-) Agnieszka Pomaska; (-) Małgorzata Prokop-Paczkowska; (-) Jacek Protas; (-) Monika Rosa; (-) Dariusz Rosati; (-) Andrzej Rozenek; (-) Marek Rutka; (-) Grzegorz Schetyna; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska; (-) Joanna Senyszyn; (-) Krystyna Sibińska; (-) Tomasz Siemoniak; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Marek Sowa; (-) Anita Sowińska; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Wiesław Szczepański; (-) Michał Szczerba; (-) Andrzej Szejna; (-) Andrzej Szewiński; (-) Adam Szłapka; (-) Jan Szopiński; (-) Krystyna Szumilas; (-) Iwona Śledzińska-Katarasińska; (-) Krzysztof Śmiszek; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Cezary Tomczyk; (-) Małgorzata Tracz; (-) Tomasz Trela; (-) Krzysztof Truskolaski; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Jarosław Wałęsa; (-) Marta Wcisło; (-) Dariusz Wieczorek; (-) Monika Wielichowska; (-) Mariusz Witczak; (-) Anna Wojciechowska; (-) Zdzisław Wolski; (-) Adrian Zandberg; (-) Marcelina Zawisza; (-) Witold Zembaczyński; (-) Urszula Zielińska; (-) Piotr Benedykt Zientarski; (-) Tadeusz Zwiefka; (-) Anna Maria Żukowska.

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Rada wybiera Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz dwóch Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych po zgłoszeniu kandydatów przez zgromadzenia ogólne sędziów sądów apelacyjnych, a także Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych po zgłoszeniu kandydatów przez Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych.”;

2) uchyla się art. 9a;

3) art. 11a–11e otrzymują brzmienie:

„Art. 11a. 1. Do składu Rady wybierani są przez sędziów:

- 1) Sądu Najwyższego – 1 sędzia tego Sądu,
- 2) sądów apelacyjnych – 1 sędzia sądu powszechnego,
- 3) sądów okręgowych – 2 sędziów sądów powszechnych,
- 4) sądów rejonowych – 8 sędziów sądów powszechnych,
- 5) sądów wojskowych – 1 sędzia sądu wojskowego,
- 6) Naczelnego Sądu Administracyjnego – 1 sędzia tego Sądu,
- 7) wojewódzkich sądów administracyjnych – 1 sędzia wojewódzkiego sądu administracyjnego

– w wyborach bezpośrednich i w głosowaniu tajnym.

1) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, ustawę z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze oraz ustawę z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw.

2. Jeżeli w tym samym głosowaniu wybiera się kilku członków Rady, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lub 4, sędzia może oddać głos na kandydatów w liczbie nie większej niż liczba wybieranych członków Rady.

3. Członkiem Rady zostaje kandydat, który otrzymał najwięcej głosów, a w przypadku wyboru kilku członków Rady – kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów. W przypadku uzyskania przez kandydatów równej liczby głosów, członkiem Rady zostaje sędzia starszy służbą.

Art. 11b. 1. Prawo zgłoszenia kandydata na członka Rady ma:

- 1) grupa:
 - a) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 1, 2, 5, 6, 8 – 10 sędziów,
 - b) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 3 i 7 – 30 sędziów,
 - c) w przypadku sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 4 – 50 sędziów– uprawnionych do udziału w wyborach danego członka Rady;
- 2) Naczelna Rada Adwokacka;
- 3) Krajowa Rada Radców Prawnych;
- 4) Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym;
- 5) organ uprawniony do nadawania stopni naukowych w zakresie nauk prawnych;
- 6) grupa co najmniej 2000 obywateli, mających prawo wybierania do Sejmu.

2. Organy, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5 mogą zgłosić kandydatów na członków Rady w liczbie nie większej, niż liczba wybieranych członków Rady. W przypadku grup, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 6, jedno zgłoszenie może dotyczyć tylko jednego kandydata na członka Rady.

3. Kandydatem na członka Rady, o którym mowa w art. 11a ust. 1, nie może być sędzia, który jest albo w okresie trzech lat przed dniem ogłoszenia wyborów był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości

lub przez niego nadzorowanej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej lub urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.

4. Kandydatów zgłasza się organowi zarządzającemu wybory w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia postanowienia, o którym mowa art. 11d ust. 1.

5. Do zgłoszenia dołącza się zgodę sędziego na kandydowanie.

6. W przypadku grup, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 6 zgłoszenia kandydata dokonuje na piśmie pełnomocnik. Pełnomocnikiem jest osoba wskazana przez kandydata na członka Rady, spośród osób znajdujących się na liście poparcia kandydata.

7. Organ zarządzający wybory weryfikuje prawidłowość zgłoszeń dokonanych przez grupy sędziów i organy, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5. Na wniosek organu zarządzającego wybory, weryfikacji list poparcia kandydatów zgłoszonych przez grupy obywateli dokonuje Państwowa Komisja Wyborcza.

8. Organ zarządzający wybory udostępnia kandydatowi, na potrzeby związane z wyborami, stronę internetową Sądu Najwyższego albo Naczelnego Sądu Administracyjnego.

9. Przewodniczący Rady, w porozumieniu z organem zarządzającym wybory, organizuje nie później niż w terminie 7 dni przed wyborami publiczne wysłuchanie kandydatów, obejmujące ich wystąpienie i możliwość zadawania pytań przez obywateli. Formę i porządek wysłuchania publicznego określa uchwała Krajowej Rady Sądownictwa. Z wysłuchania publicznego prowadzi się internetową transmisję, a jego zapis wideo zamieszcza się na stronie internetowej Rady.

Art. 11c. Wybory przeprowadza się w formie głosowania za pomocą kart wyborczych albo w formie głosowania elektronicznego zapewniającego tajność i bezpieczeństwo głosowania.

Art. 11d. 1. Wybory członków Rady, o których mowa w art. 11a ust. 1:

- 1) pkt 1–5 zarządza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,
- 2) pkt 6 i 7 zarządza Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego

– w drodze postanowienia, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

2. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1 określa się:

- 1) dzień wyborów, przypadający najpóźniej na miesiąc przed upływem kadencji członka Rady;
- 2) liczbę wybieranych członków Rady przez sędziów, o których mowa w art. 11a ust. 1;
- 3) formę przeprowadzania wyborów;
- 4) terminy czynności wyborczych.

3. Organ zarządzający wybory:

- 1) w terminie 7 dni od upływu terminu, o którym mowa w art. 11b ust. 4, ogłasza na stronie internetowej Sądu Najwyższego albo Naczelnego Sądu Administracyjnego listę kandydatów, ze wskazaniem podmiotów zgłaszających kandydatów;
- 2) w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, zarządza wydrukowanie kart do głosowania i ich dostarczenie do sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1, w liczbie odpowiadającej liczbie sędziów danego sądu, w terminie umożliwiającym prawidłowy przebieg wyborów;
- 3) powołuje komisję wyborczą, o której mowa w art. 11g.

Art. 11e. 1. Prezesi sądów, o których mowa w art. 11a ust. 1, w których przeprowadza się wybory:

- 1) informują organ zarządzający wybory o aktualnej liczbie sędziów danego sądu;
- 2) w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, po ogłoszeniu listy kandydatów, powołują komisję skrutacyjną składającą się przynajmniej z 3 sędziów, w tym przewodniczącego, niebędących kandydatami na członków Rady;
- 3) zapewniają prawidłowy przebieg głosowania.

2. Na wniosek prezesa sądu organ zarządzający wybory może utworzyć jedną komisję skrutacyjną dla więcej niż jednego sądu, o którym mowa w art. 11a ust. 1 pkt 2–5 i 7.”;

4) po art. 11e dodaje się art. 11f–11i w brzmieniu:

„Art. 11f. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, określi w drodze rozporządzenia:

1) sposób przeprowadzenia wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych oraz głosowania elektronicznego,

2) wzory listy poparcia kandydatów, kart do głosowania, listy uprawnionych do głosowania, protokołów wyborczych oraz obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 2

– mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnego przeprowadzenia wyborów.

Art. 11g. 1. Oddane w wyborach głosy wraz z niewykorzystanymi kartami do głosowania, w przypadku wyborów w formie głosowania za pomocą kart wyborczych, protokołem wyborczym sporządzonym przez komisję skrutacyjną oraz listą głosujących przekazywane są niezwłocznie komisji wyborczej.

2. Komisja wyborcza w terminie 3 dni od daty wyborów, dokonuje obliczenia głosów, sporządza protokół wyborczy i ogłasza wyniki, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 11h. 1. Organ zarządzający wybory, na wniosek sędziego, udostępnia niezwłocznie dokumenty związane z wyborami.

2. W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów sędzia może wnieść do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności wyboru członka Rady. Przepisy art. 82 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319 oraz z 2021 r. poz. 1834, 2054, 2296, 2297, 2298 i 2299) stosuje się odpowiednio.

3. Sąd Najwyższy rozpoznaje protesty wyborcze w postępowaniu nieprocesowym, w ciągu 30 dni po upływie terminu do wnoszenia protestów, w składzie 3 sędziów, z udziałem przewodniczącego właściwej komisji wyborczej lub innego członka komisji.

4. Orzekając o nieważności wyboru członka Rady, Sąd Najwyższy stwierdza wygaśnięcie mandatu oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych w całości lub o ponownym przeprowadzeniu niektórych czynności wyborczych.

Art. 11i. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Rady, o którym mowa w art. 11a ust. 1, przed upływem kadencji, wybory zarządza się na dzień przypadający nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia mandatu.”;

5) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. 1. Przy Radzie działa Rada Społeczna, która przedstawia opinie w sprawach, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, a także, na wniosek Prezydium Rady, w innych sprawach należących do zadań Rady.

2. W skład Rady Społecznej wchodzi:

- 1) osoba wskazana przez Naczelną Radę Adwokacką,
- 2) osoba wskazana przez Krajową Radę Radców Prawnych,
- 3) osoba wskazana przez Krajową Radę Notarialną,
- 4) osoba wskazana przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 5) osoba wskazana przez Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 6) osoba wskazana przez Krajową Radę Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym,
- 7) trzech przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

– Przewodniczącemu Rady.

3. Członkiem Rady Społecznej nie może zostać osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. Kadencja Rady Społecznej trwa 4 lata.

5. Członkostwo w Radzie Społecznej wygasa przed upływem kadencji, o której mowa w ust. 4, wskutek:

- 1) śmierci członka Rady Społecznej;
- 2) rezygnacji członka Rady Społecznej;
- 3) skazania członka Rady Społecznej prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

6. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie Społecznej przed upływem kadencji, o której mowa w ust. 4, właściwy podmiot niezwłocznie wskazuje Przewodniczącemu Rady nowego członka na okres do zakończenia kadencji Rady Społecznej.

7. Rada Społeczna wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i jego zastępcę.

8. Przewodniczący lub wyznaczony przez niego członek Rady Społecznej może zabierać głos na posiedzeniach plenarnych Rady w celu przedstawienia opinii, o których mowa w ust. 1.

9. Członkowie Rady Społecznej mogą brać udział w pracach zespołów wyznaczanych na podstawie art. 31 ust. 1.

10. Obsługę Rady Społecznej zapewnia Biuro Rady.

11. Koszty funkcjonowania Rady Społecznej są pokrywane z budżetu państwa z części, o której mowa w art. 27 ust. 2.

12. Członkom Rady Społecznej biorącym udział w posiedzeniu Rady Społecznej, zamieszkałym poza miejscowością, w której odbywa się posiedzenie, przysługuje zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania oraz dieta na podstawie przepisów dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

13. Pierwsze posiedzenie Rady Społecznej zwołuje Przewodniczący Rady.

14. Rada Społeczna określa w regulaminie tryb swojego działania.”;

- 6) w art. 24 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do pracowników Biura stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 537 oraz z 2021 r. poz. 2447 i 2448).”;

7) w art. 27 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Rada zapewnia warunki działania Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcom Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sędziów Sądów Wojskowych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych.”;

8) w art. 31 uchyla się ust. 2a–2d;

9) w art. 35 uchyla się ust. 3;

10) w art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem.”;

11) uchyla się art. 45a–45c.

Art. 2. W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych.”,

b) uchyla się pkt 4 i 5;

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, szczegółowy podział spraw między izby oraz zasady wewnętrznego postępowania określa regulamin Sądu Najwyższego, uchwalany przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego. Regulamin Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.”;

3) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, ustala, w drodze rozporządzenia,

liczbę stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym, w tym liczbę Prezesów Sądu Najwyższego, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania Sądu Najwyższego oraz liczbę i rodzaj spraw rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy.”;

- 4) w art. 5 w § 1 skreśla się zdanie drugie;
- 5) w art. 6 uchyla się § 2;
- 6) w art. 7:
 - a) uchyla się § 2,
 - b) uchyla się § 4–6;
- 7) w art. 14 w § 1 w pkt 5 skreśla się wyrazy „zdanie pierwsze”;
- 8) w art. 17 w § 1 w pkt 2 skreśla się wyrazy „zdanie pierwsze”;
- 9) uchyla się art. 20;
- 10) w art. 22 w § 2 w pkt 1 skreśla się wyrazy „i 3”;
- 11) uchyla się rozdział 3;
- 12) w art. 29:
 - a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.”,
 - b) uchyla się § 2 i 3;
- 13) w art. 35 w § 3 skreśla się zdanie czwarte;
- 14) w art. 36 w § 8 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „i Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej”;
- 15) w art. 44 uchyla się § 11;
- 16) w art. 47 skreśla się wyrazy „oraz Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”;
- 17) w art. 48 uchyla się § 7;
- 18) w art. 55 w § 3 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „oraz Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”;

19) w art. 59:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W rozpoznawaniu skarg nadzwyczajnych uczestniczą ławnicy Sądu Najwyższego.”,

b) uchyla się § 2;

20) w art. 60 uchyla się pkt 6;

21) w art. 63 w § 6 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „oraz postępowania dyscyplinarnego”;

22) w art. 70 w § 3 skreśla się wyrazy „oraz Prezesem Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”;

23) w art. 72 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe i uchybienia godności urzędu (przewinienia dyscyplinarne).”;

24) w art. 73 w § 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) w pierwszej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego;

2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów Sądu Najwyższego.”;

25) w art. 75:

a) w § 1 uchyla się pkt 3a,

b) uchyla się § 1a,

c) w § 4 skreśla się zdanie drugie;

26) w art. 76:

a) w § 1 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”,

b) uchyla się § 8–11;

27) w art. 77 uchyla się § 2;

28) uchyla się art. 78 i art. 79;

- 29) w art. 82 uchyla się § 2–5;
- 30) w art. 94:
 - a) w § 1 skreśla się wyrazy „orzekających w Izbie Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych”,
 - b) w § 2 skreśla się wyrazy „orzekających w Izbie Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych”,
 - c) uchyla się § 3 i 4;
- 31) w art. 97 uchyla się § 3;
- 32) w tytule rozdziału 9 skreśla się wyrazy „, Kancelaria Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”;
- 33) w art. 98:
 - a) w § 1 skreśla się wyrazy „, Kancelaria Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej”,
 - b) uchyla się § 3;
- 34) uchyla się art. 100;
- 35) w art. 102 uchyla się § 2;
- 36) w załączniku do ustawy w lp. 3 skreśla się wyrazy „, Nadzwyczajny Rzecznik Dyscyplinarny”.

Art. 3. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1754) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 w § 3 po pkt 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:
 - „5a) wybór kandydatów na Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych oraz wybór Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych;”;
- 2) w art. 23 § 1 otrzymuje brzmienie:
 - „§ 1. Sędziowie sądów wojskowych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.”;
- 3) uchyla się art. 23a;
- 4) w art. 37:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przewinieniem dyscyplinarnym jest czyn stanowiący zawinione uchybienie godności urzędu, naruszenie obowiązków służbowych lub oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa, a także naruszenie dyscypliny wojskowej oraz zasad honoru i godności żołnierskiej.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli przez nie okazał się niegodnym urzędu sędziego.”;

5) w art. 39:

a) w § 1:

- uchyla się pkt 2b,
- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przeniesienie na inne, wskazane przez sąd dyscyplinarny, miejsce służbowe;”,

b) uchyla się § 1a,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 2a–4 pociąga za sobą pozbawienie możliwości awansowania na wyższe stanowisko sędziowskie przez okres pięciu lat, niemożność udziału w tym okresie w kolegium wojskowego sądu okręgowego, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz objęcia w sądzie funkcji prezesa sądu, zastępcy prezesa sądu, kierownika wydziału zamiejscowego sądu, a także rzecznika prasowego.”,

d) uchyla się § 3a–3c,

e) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„4a. Obok kary dyscyplinarnej sąd dyscyplinarny może orzec dodatkowo obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego, określając odpowiedni ze względu na okoliczności sprawy sposób jego wykonania.”;

6) w art. 39a:

a) § 1 i § 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów są:

1) w pierwszej instancji:

a) Sąd Najwyższy w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych;

b) wojskowe sądy okręgowe w pozostałych sprawach;

2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy.

§ 2. Do rozpoznania spraw, o których mowa w § 1 lit. b oraz art. 15 § 3b i art. 30, właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego sędzia objęty postępowaniem pełni służbę. Jeżeli jednak sprawa dotyczy sędziego, który orzeka albo orzekał w danym wojskowym sądzie okręgowym, właściwy jest inny sąd dyscyplinarny.”,

b) uchyla się § 2a i 2b,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli z powodu wyłączenia sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie dyscyplinarnym nie jest możliwe i nie ma również możliwości przekazania tej sprawy innemu równorzędnemu sądowi dyscyplinarnemu, Sąd Najwyższy przekazuje sprawę do rozpoznania odpowiedniemu sądowi dyscyplinarnemu ustanowionemu dla sędziów sądów powszechnych. Sąd Najwyższy orzeka w składzie jednego sędziego.”,

d) dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

„§ 5. Sąd dyscyplinarny orzeka w składzie trzech sędziów.

§ 6. Jeżeli w pierwszej instancji orzeczono karę złożenia sędziego z urzędu, Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w składzie pięciu sędziów.”;

7) uchyla się art. 39b–39d;

8) po art. 39d dodaje się art. 39e w brzmieniu:

„Art. 39e. Obsługę administracyjną sądów dyscyplinarnych, o których mowa w art. 39a § 1 pkt 1 lit. b, prowadzą sekretariaty wojskowych sądów okręgowych. Obsługę administracyjną Sądu Najwyższego jako sądu dyscyplinarnego prowadzi sekretariat Izby Karnej Sądu Najwyższego.”;

9) w art. 40:

a) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych wybiera Krajowa Rada Sądownictwa na czteroletnią kadencję, spośród sędziów zgłoszonych przez Zgromadzenie.

§ 3. Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych wybiera Zgromadzenie na trzyletnią kadencję, spośród sędziów zgłoszonych przez kolegia wojskowych sądów okręgowych. Kandydata na Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych może zgłosić także co najmniej pięciu sędziów sądów wojskowych.”,

b) po § 3 dodaje § 3a i 3b w brzmieniu:

„§ 3a. Zgromadzenie, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych, a jeżeli jego kadencja wygasła – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa trzech kandydatów na to stanowisko.

§ 3b. Kolegia wojskowych sądów okręgowych, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych, a jeżeli jego kadencja wygasła – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłaszają Zgromadzeniu po dwóch kandydatów to stanowisko.”;

- 10) uchyla się art. 40a;
- 11) w art. 40b skreśla się wyrazy „i Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości”;
- 12) w art. 41 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Wojskowych podejmuje czynności dyscyplinarne na wniosek Ministra Sprawiedliwości, Ministra Obrony Narodowej, prezesa sądu, kolegium wojskowego sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po ustaleniu okoliczności wskazujących na podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych.”;
- 13) w art. 41a § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Po rozpoznaniu sprawy sąd dyscyplinarny orzeka wyrokiem.

§ 2. Jeżeli przewinienie zawiera znamiona przestępstwa, sąd dyscyplinarny poucza o tym strony oraz zawiadamia prokuratora, umożliwiając mu zajęcie stanowiska. W tym samym postępowaniu sąd dyscyplinarny rozpoznaje sprawę w zakresie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i wydaje uchwałę w przedmiocie zezwolenia, o którym mowa w art. 30 § 1, co nie wstrzymuje biegu postępowania dyscyplinarnego.”;
- 14) uchyla się art. 41aa;
- 15) w art. 41b § 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne albo orzeka karę złożenia sędziego z urzędu, zawiesza sędziego w czynnościach służbowych. Sąd dyscyplinarny może zawiesić sędziego w czynnościach służbowych, jeżeli wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo nieumyślne.”;
- 16) w art. 41c § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, co do kar, o których mowa w art. 39 § 1 pkt 4 i 5, a co

do kar, o których mowa w art. 39 § 1 pkt 2a i 3 – do prezesa sądu w stosunku do sędziego tego sądu. Jeżeli karę, o której mowa w art. 39 § 1 pkt 3 wymierzono prezesowi sądu albo zastępcy prezesa sądu, wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.”;

17) uchyla się art. 41d;

18) w art. 70 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do sądów wojskowych, asystentów sędziów oraz ławników stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, art. 5, art. 8, art. 9c, art. 9d, art. 20a, art. 22b § 2, art. 37 § 8, art. 37e § 1 i 3, art. 40, art. 41a–41d, art. 42, art. 44–52, art. 53 § 1–3, art. 54, art. 57 § 1 i 7 zdanie pierwsze i drugie, art. 58 § 1, 3–4a, 5 i 6, art. 60, art. 65, art. 66, art. 69 § 1 i 1b–2a, art. 70, art. 71, art. 73–75, art. 77 § 2a i 2b, 3a, 4 i 6–7, art. 78 § 1b i 2, art. 78a § 1–3 i 6, art. 79, art. 80 § 2d–2h i 4, art. 82a, art. 83, art. 84 § 3, art. 85, art. 86, art. 88a i art. 90, art. 91 § 1, 1c–2, 6, 7 i 9–12, art. 91a, art. 92, art. 93, art. 94 § 1, 3 i 4, art. 95, art. 98 § 1 i 2, art. 99, art. 100 § 1–4, art. 101 § 2–4, art. 102, art. 104–106, art. 108, art. 109a–109c, art. 111, art. 112 § 9, 10 i 12, art. 113 § 1a, art. 114 § 2–10, art. 114b § 1 i 2, art. 115, art. 116–118, art. 120–122, art. 125–128, art. 130, art. 131, art. 133, art. 133a, art. 147 § 3, art. 156, art. 159 § 1 pkt 5 i 6, art. 167, art. 169, art. 170 § 3 i art. 171–174 ustawy, o której mowa w art. 32a § 1, oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 41 § 2, art. 41e, art. 57 § 9, art. 78 § 5, art. 78a § 7, art. 91 § 8 i art. 148 § 3 tej ustawy, z tym że:”.

Art. 4. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2021 r. poz. 177) w art. 51 w ust. 2:

- 1) w pkt 1 w lit. b wyrazy „2 sędziów Izby Dyscyplinarnej i 1 ławnika” zastępuje się wyrazami „3 sędziów”;
- 2) w pkt 2 wyrazy „2 sędziów Izby Dyscyplinarnej i 1 ławnika” zastępuje się wyrazami „3 sędziów”.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 oraz z 2021 r. poz. 1236) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, sprawuje Minister Sprawiedliwości.”;

2) w art. 41b:

a) § 3a otrzymuje brzmienie:

„§ 3a. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej działalności Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym jest Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, a skargi dotyczącej działalności Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych lub Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych – Krajowa Rada Sądownictwa.”,

b) uchyla się § 3b;

3) w art. 41d wyrazy „§ 9, 11 i 13” zastępuje się wyrazami „§ 4, 8 i 10”;

4) uchyla się art. 42a;

5) w art. 45 w § 1 wyrazy „art. 77 § 1 albo 8” zastępuje się wyrazami „art. 76a albo art. 77 § 8 albo 9”;

6) w art. 55:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziów sądów powszechnych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.”,

b) uchyla się § 4;

7) po art. 76 dodaje się art. 76a w brzmieniu:

„Art. 76a. § 1. Prezes sądu apelacyjnego może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wszczęcie postępowania w przedmiocie delegowania sędziego do pełnienia czynności sędziego w sądzie wyższym, równorzędnym lub niższym na obszarze apelacji na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, albo na czas nieokreślony.

§ 2. Minister Sprawiedliwości wszczyna postępowanie w przedmiocie delegowania sędziego, jeżeli jest to uzasadnione racjonalnym wykorzystaniem kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzebami wynikającymi z obciążenia zadaniami poszczególnych

sądów. Wszczynając postępowanie, Minister Sprawiedliwości zgodnie z wnioskiem prezesa sądu apelacyjnego określa sąd, w którym sędzia delegowany ma pełnić czynności, oraz czas delegacji.

§ 3. Ogłoszenie o wszczęciu postępowania zamieszcza się na stronie internetowej właściwego sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych w obszarze apelacji.

§ 4. Wniosek o delegowanie może złożyć sędzia pełniący czynności sędziego w obszarze apelacji. Wniosek o delegowanie składa się prezesowi sądu apelacyjnego w terminie miesiąca od dnia zamieszczenia ogłoszenia, o którym mowa w § 3. Wniosek zawiera oświadczenie sędziego wyrażające zgodę na delegację.

§ 5. Prezes sądu apelacyjnego zwraca się do prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu sądowym sędzia składający wniosek o delegowanie pełni czynności sędziego, o sporządzenie, w terminie miesiąca, opinii w przedmiocie wniosku.

§ 6. W przypadku wszczęcia postępowania w przedmiocie delegowania sędziego do sądu okręgowego albo sądu apelacyjnego opinia, o której mowa w § 5, obejmuje zwięzłą informację o przebiegu służby sędziego, realizacji procesu doskonalenia zawodowego, kulturze urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i kulturę organizacji pracy oraz poszanowaniu praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu innych powierzonych zadań lub funkcji, a także analizę danych statystycznych dotyczących czynności sędziego za okres dwóch lat od dnia złożenia wniosku o delegowanie oraz wyniki badania akt dziesięciu zakończonych spraw przydzielonych sędziemu, które miały precedensowy charakter lub odznaczały się szczególną zawilnością. Listę tych spraw sędzia załącza do wniosku o delegowanie.

§ 7. Kolegium sądu apelacyjnego spośród sędziów składających wniosek o delegowanie wskazuje sędziego, który daje najwyższą rękojmię prawidłowego wykonywania czynności sędziego w czasie delegacji.

§ 8. Minister Sprawiedliwości deleguje sędziego wskazanego przez kolegium sądu apelacyjnego do pełnienia czynności sędziego w sądzie określonym we wniosku prezesa sądu apelacyjnego, o którym mowa w § 1, oraz na czas wskazany w tym wniosku.

§ 9. Delegacja sędziego do pełnienia czynności w innym sądzie ustaje wskutek:

- 1) upływu okresu, na który została udzielona;
- 2) cofnięcia przez sędziego zgody na delegację;
- 3) delegowania sędziego na jego wniosek do pełnienia czynności w innym sądzie lub innej jednostce;
- 4) orzeczenia przez sąd dyscyplinarny kary dyscyplinarnej odwołania sędziego z delegacji.”;
- 8) w art. 77:
 - a) w § 1:
 - uchyla się pkt 1–2a,
 - w pkt 3 skreśla się wyrazy „albo Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej w odniesieniu do sędziów delegowanych do tej izby”;
 - b) uchyla się § 2;
 - c) § 2b otrzymuje brzmienie:

„§ 2b. Sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z pełnieniem czynności administracyjnych w jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.”;
 - d) w § 4 w zdaniu pierwszym wyrazy „§ 1 pkt 2–2b” zastępuje się wyrazami „§ 1 pkt 2b”;
- 9) w art. 77a wyrazy „art. 77 § 1–3b” zastępuje się wyrazami „art. 76a § 1 oraz art. 77 § 1 pkt 2b, 3 i 4, § 2a i § 3–3b”;
- 10) w art. 78:
 - a) uchyla się § 1 i 1a,
 - b) w § 1b skreśla się wyrazy „Ministerstwa Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,”,
 - c) w § 2 skreśla się wyrazy „Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,”,

- d) uchyla się § 3–4b,
 - e) w § 5 skreśla się wyrazy „Ministerstwie Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz”;
- 11) uchyla się art. 88b;
- 12) w art. 98:
- a) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Sędzia, który został mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, w innych organach państwowych, samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu, chyba że przechodzi w stan spoczynku.”,
 - b) uchyla się § 6;
- 13) w art. 105 w § 2 w zdaniu szóstym wyrazy „art. 78 § 2–4” zastępuje się wyrazami „art. 78 § 2”;
- 14) art. 107 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 107. § 1. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie za czyn stanowiący zawinione uchybienie godności urzędu, naruszenie obowiązków służbowych lub oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa (przewinienie dyscyplinarne).
- § 2. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.
- § 3. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli przez nie okazał się niegodnym urzędu sędziego.”;
- 15) art. 108 otrzymuje brzmienie:

„Art. 108. § 1. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje z upływem roku od dnia, w którym rzecznik dyscyplinarny dowiedział się o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego, nie później jednak niż z upływem trzech lat od jego popełnienia.

§ 2. Jeżeli w czasie, o którym mowa w § 1, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje z upływem pięciu lat od chwili wszczęcia tego postępowania.

§ 3. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego.”;

16) w art. 109:

a) w § 1:

- uchyla się pkt 2b,
- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przeniesienie na inne, wskazane przez sąd dyscyplinarny, miejsce służbowe;”,

- po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) odwołanie sędziego z delegacji;”,

b) uchyla się § 1a,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Wymierzenie kary określonej w § 1 pkt 2a–4 pociąga za sobą pozbawienie możliwości awansowania na wyższe stanowisko sędziowskie przez okres pięciu lat, niemożność udziału w tym okresie w kolegium sądu, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz objęcia w sądzie funkcji prezesa sądu, wiceprezesa sądu, przewodniczącego wydziału, a także rzecznika prasowego.”,

d) uchyla się § 3a–3c,

e) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„4a. Obok kary dyscyplinarnej sąd dyscyplinarny może orzec dodatkowo obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego, określając odpowiedni ze względu na okoliczności sprawy sposób jego wykonania.”;

17) art. 109a otrzymuje brzmienie:

„Art. 109a. Sąd dyscyplinarny może orzec podanie treści orzeczenia do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli uzna to za celowe ze względu na okoliczności sprawy oraz pod warunkiem, że nie narusza to interesu pokrzywdzonego.”;

18) po art. 109b dodaje się art. 109c w brzmieniu:

„Art. 109c. W razie ukarania za wykroczenie sąd dyscyplinarny może orzec zakaz prowadzenia pojazdów, na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.”;

19) w art. 110:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów są:

1) w pierwszej instancji:

a) Sąd Najwyższy w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych;

b) sądy apelacyjne w pozostałych sprawach;

2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy.”,

b) uchyla się § 2a i 2b,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do rozpoznania spraw, o których mowa w § 1 lit. b i § 2 właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego sędzia objęty postępowaniem pełni służbę. Jeżeli jednak sprawa dotyczy sędziego, który orzeka albo orzekał w danym sądzie apelacyjnym, właściwy jest inny sąd dyscyplinarny wyznaczony, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, przez Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego.”,

d) po § 4 dodaje się § 4a i 4b w brzmieniu:

„§ 4a. Sąd dyscyplinarny orzeka w składzie trzech sędziów.

§ 4b. Jeżeli w pierwszej instancji orzeczono karę złożenia sędziego z urzędu, Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w składzie pięciu sędziów.”;

20) uchyla się art. 110a–110c;

21) po art. 110c dodaje się art. 110d w brzmieniu:

„Art. 110d. Obsługę administracyjną sądów dyscyplinarnych, o których mowa w art. 110 § 1 pkt 1 lit. b, prowadzą sekretariaty wydziałów karnych tych sądów. Obsługę administracyjną Sądu Najwyższego jako sądu dyscyplinarnego prowadzi sekretariat Izby Karnej Sądu Najwyższego.”;

22) art. 111 otrzymuje brzmienie:

„Art. 111. § 1. Do orzekania w sądzie dyscyplinarnym są uprawnieni wszyscy sędziowie danego sądu dyscyplinarnego, z wyjątkiem prezesa i wiceprezesów sądu apelacyjnego oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesów Sądu Najwyższego, a także rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Wyznaczenie sędziów do składu sądu dyscyplinarnego następuje w drodze losowania, z tym że:

- 1) w przypadku, o którym mowa w art. 110 § 4a, wyznacza się po jednej osobie spośród sędziów orzekających:
 - a) w sprawach z zakresu prawa karnego,
 - b) w sprawach z tego zakresu prawa, w którym orzeka obwiniony, a jeżeli orzeka w więcej niż jednym wydziale sądu – jednego z tych zakresów,
 - c) w pozostałych sprawach;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 110 § 4b, wyznacza się jednego sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w sprawach karnych oraz po dwóch sędziów Sądu Najwyższego orzekających:
 - a) w sprawach z tego zakresu prawa, w którym orzeka obwiniony, a jeżeli orzeka w więcej niż jednym wydziale sądu – jednego z tych zakresów,
 - b) w pozostałych sprawach.

§ 3. Przewodniczącym składu sądu dyscyplinarnego jest sędzia orzekający w sprawach karnych, najstarszy służbą.

§ 4. Referenta sprawy rozpoznawanej przez skład sądu dyscyplinarnego wyznaczony w sposób, o którym mowa w § 2, wskazuje odpowiednio prezes danego sądu apelacyjnego albo Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.”;

23) art. 112 otrzymuje brzmienie:

„Art. 112. § 1. Oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Rzecznicy Dyscyplinarni działający przy sądach apelacyjnych.

§ 2. W sprawach sędziów sądów apelacyjnych oraz prezesów i wiceprezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym mogą być wyłącznie Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

§ 3. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz dwóch Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wybiera Krajowa Rada Sądownictwa na czteroletnią kadencję, spośród sędziów zgłoszonych przez zgromadzenia ogólne sędziów sądów apelacyjnych.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa zapewnia obsługę administracyjną Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych. Zadania w tym zakresie wykonuje odrębna komórka organizacyjna w Biurze Krajowej Rady Sądownictwa.

§ 5. Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym wybiera zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego na trzyletnią kadencję, spośród sędziów zgłoszonych przez kolegium danego sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego z obszaru apelacji. Kandydata na Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym może zgłosić także co najmniej dziesięciu sędziów będących członkami zgromadzenia sędziów sądu apelacyjnego.

§ 6. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Rzecznik Dyscyplinarny działający przy sądzie apelacyjnym pełnią obowiązki po upływie kadencji do czasu powołania odpowiednio Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym na następną kadencję.

§ 7. Zgromadzenia ogólne sędziów sądów apelacyjnych, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych lub Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, a jeżeli ich kadencja wygaśa – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłaszają Krajowej Radzie Sądownictwa po jednym kandydacie na te stanowiska.

§ 8. Kolegium sądu apelacyjnego i kolegia sądów okręgowych z obszaru apelacji, nie później niż w terminie miesiąca przed dniem zakończenia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym, a jeżeli jego kadencja wygaśa – w terminie dwóch miesięcy od dnia wygaśnięcia kadencji, zgłaszają zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu apelacyjnego po jednym kandydacie to stanowisko.

§ 9. Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym wybiera się w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów.

§ 10. Jeżeli żaden z kandydatów na stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym nie uzyskał wymaganej większości głosów, wyboru dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 11. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych mogą przejąć sprawę prowadzoną

przez Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym, a także przekazać mu sprawę do prowadzenia, w tym sprawę z obszaru innej apelacji, jeżeli istnieją przeszkody w prowadzeniu sprawy przez właściwego Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym lub wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

§ 12. Do prowadzenia spraw dyscyplinarnych dotyczących Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych albo Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych właściwy jest sędzia Sądu Najwyższego wskazany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Przepisu ust. 11 nie stosuje się.”;

24) uchyla się art. 112a–112c;

25) art. 112d otrzymuje brzmienie:

„Art. 112d. Ilekcroc w przepisach niniejszej ustawy jest mowa o rzeczniku dyscyplinarnym należy przez to rozumieć Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym.”;

26) w art. 113:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Sędzia, wobec którego prowadzone są czynności wyjaśniające, może ustanowić pełnomocnika spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych.”,

b) uchyla się § 2–3;

27) uchyla się art. 113a i art. 113b;

28) art. 114 otrzymuje brzmienie:

„Art. 114. § 1. Rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające na wniosek Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po ustaleniu okoliczności wskazujących na podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające

powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego.

§ 2. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może przeprowadzać wyłącznie dowody z dokumentów, przesłuchania osoby wnioskującej o wszczęcie postępowania lub pokrzywdzonego. Rzecznik dyscyplinarny zawiadamia także sędziego o prawie do złożenia, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania zawiadomienia, pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności lub deklaracji o zamiarze złożenia oświadczenia ustnego. Niezłożenie żadnego oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania.

§ 3. W razie złożenia przez sędziego deklaracji o zamiarze złożenia oświadczenia ustnego rzecznik dyscyplinarny wyznacza miejsce i termin jego odebrania.

§ 4. Jeżeli rzecznik dyscyplinarny po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających na żądanie uprawnionego organu nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. Odpis postanowienia doręcza się organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania, odpowiednio kolegium sądu okręgowego albo kolegium sądu apelacyjnego, właściwemu dla sędziego, wobec którego prowadzono czynności wyjaśniające, a także temu sędziemu.

§ 5. Jeżeli po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i sporządza zarzuty dyscyplinarne na piśmie, a następnie niezwłocznie doręcza je obwinionemu. Doręczając zarzuty, rzecznik dyscyplinarny wzywa obwinionego do przedstawienia na piśmie wyjaśnień i wniosków dowodowych w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zarzutów dyscyplinarnych. Rzecznik dyscyplinarny może także odebrać od obwinionego, a na jego wniosek odbiera, wyjaśnienia w drodze przesłuchania.

§ 6. Niezłożenie wyjaśnień w terminie, o którym mowa w § 5, lub niestawiennictwo w wyznaczonym przez rzecznika dyscyplinarnego terminie przesłuchania nie wstrzymuje dalszych czynności.

§ 7. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie dostarczyło podstaw do złożenia do sądu dyscyplinarnego wniosku dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

§ 8. W terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w § 4 albo 7, organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, oraz odpowiednio kolegium sądu apelacyjnego albo kolegium sądu okręgowego, właściwemu dla sędziego, wobec którego prowadzono czynności wyjaśniające albo któremu przedstawiono zarzuty, a także temu sędziemu, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego.

§ 9. Na żądanie organu uprawnionego do wniesienia zażalenia rzecznik dyscyplinarny niezwłocznie przesyła lub w inny sposób udostępnia materiały zebrane w toku czynności wyjaśniających lub postępowania dyscyplinarnego.

§ 10. Sąd dyscyplinarny rozpoznaje zażalenie w terminie czternastu dni od dnia jego wniesienia do sądu.”;

29) uchyla się art. 114a;

30) po art. 114a dodaje się art. 114b w brzmieniu:

„Art. 114b. § 1. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek dyscyplinarny.

§ 2. Jeżeli obwinionym jest sędzia, o którym mowa w art. 110 § 3 zdanie drugie, przed sporządzeniem wniosku dyscyplinarnego dotyczącego czynu innego niż przewinienie dyscyplinarne, o którym mowa w art. 110 § 1 pkt 1 lit. a, rzecznik dyscyplinarny zwraca się do Sądu Najwyższego o wyznaczenie sądu dyscyplinarnego właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Sąd Najwyższy wyznacza ten sąd w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wniosku.

§ 3. Wniosek dyscyplinarny powinien zawierać dokładne określenie danych obwinionego, czynu, który jest przedmiotem postępowania, wykaz dowodów uzasadniających wniosek oraz uzasadnienie, a jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym wyrządzono szkodę – także dane pokrzywdzonego.”;

31) art. 115 otrzymuje brzmienie:

„Art. 115. § 1. W terminie trzech dni od dnia wniesienia wniosku dyscyplinarnego prezes sądu dyscyplinarnego zarządza losowanie, o którym mowa w art. 111 § 2, a następnie wskazuje referenta sprawy.

§ 2. W terminie siedmiu dni od wyznaczenia referenta zarządza się wyznaczenie terminu rozprawy. Rozprawa odbywa się przed upływem czterdziestu pięciu dni od dnia wniesienia wniosku dyscyplinarnego do sądu dyscyplinarnego.

§ 3. Sąd dyscyplinarny może postanowić o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu, jeżeli uzna to za wystarczające albo złożony został wniosek o wymierzenie kary bez przeprowadzenia rozprawy. Przepis § 2 stosuje się.

§ 4. O terminie pierwszej rozprawy albo posiedzenia zawiadamia się także pokrzywdzonego.”;

32) uchyla się art. 115a–115c;

33) art. 117 otrzymuje brzmienie:

„Art. 117. Jeżeli w toku rozprawy zostanie ujawnione przewinienie dyscyplinarne, którego nie obejmuje wniosek dyscyplinarny, sąd dyscyplinarny może wydać wyrok co do tego przewinienia dyscyplinarnego tylko na wniosek rzecznika dyscyplinarnego określający dokładnie czyn stanowiący to przewinienie dyscyplinarne oraz pod warunkiem wyrażenia zgody przez obwinionego lub jego obrońcę; w razie braku zgody rzecznik dyscyplinarny prowadzi w tym zakresie odrębne postępowanie dyscyplinarne.”;

34) art. 119 otrzymuje brzmienie:

„Art. 119. Jeżeli przewinienie zawiera znamiona przestępstwa, sąd dyscyplinarny poucza o tym strony oraz zawiadamia prokuratora, umożliwiając mu zajęcie stanowiska.

W tym samym postępowaniu sąd dyscyplinarny rozpoznaje sprawę w zakresie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i wydaje uchwałę, o której mowa w art. 80 § 2c.”;

35) w art. 121:

a) uchyla się § 3 i 4,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Jeżeli sąd dyscyplinarny pierwszej instancji rozpoznawał sprawę dyscyplinarną na posiedzeniu, sąd dyscyplinarny drugiej instancji rozpoznaje odwołanie na posiedzeniu, chyba że bezpośrednie przeprowadzenie na rozprawie postępowania dowodowego w całości albo w części jest niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy.”,

c) uchyla się § 6;

36) w art. 122 uchyla się § 2–4;

37) w art. 123:

a) uchyla się § 1,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości co do kar, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 4, 4a i 5, a co do kar, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 2a i 3 – do prezesa sądu w stosunku do sędziego tego sądu. Jeżeli karę, o której mowa w art. 109 § 1 pkt 3 wymierzono prezesowi sądu albo wiceprezesowi sądu, wykonanie wyroku należy do Ministra Sprawiedliwości.”;

38) art. 128 otrzymuje brzmienie:

„Art. 128. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej rozdziałów I–III ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345 i 2447) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, 1023 i 2447).”;

39) w art. 129 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego albo orzeka karę złożenia sędziego z urzędu, zawiesza sędziego w czynnościach służbowych na czas trwania postępowania dyscyplinarnego.”;

40) w art. 130:

a) w § 1 wyrazy „Minister Sprawiedliwości” zastępuje się wyrazami „Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli sędzia, o którym mowa w § 1, pełni funkcję prezesa sądu, zarządzenie przerwy w czynnościach służbowych należy do prezesa sądu przełożonego albo Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.”,

c) w § 3 w zdaniu pierwszym wyrazy „Minister Sprawiedliwości” zastępuje się wyrazami „Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego”;

41) w art. 131:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych lub uchylenia zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności służbowych, po wysłuchaniu rzecznika dyscyplinarnego, a także w przypadkach, o których mowa w art. 37 § 5 oraz art. 75 § 2 pkt 3, sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę. Sąd dyscyplinarny wysłuchuje sędziego, jeżeli stawiał się na posiedzenie, a w przypadku, o którym mowa w art. 37 § 5 – także prezesa właściwego sądu.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Na uchwałę o zawieszeniu w czynnościach służbowych sędziemu przysługuje zażalenie, a rzecznikowi dyscyplinarnemu – na uchwałę o uchyleniu zarządzenia o przerwie w wykonywaniu czynności służbowych; zażalenie nie wstrzymuje wykonania uchwały.”;

42) w art. 133a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:

- 1) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar rodzajowo tożsamy wymierza się karę łączną tego samego rodzaju bądź karę surowszą;
 - 2) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar upomnienia wymierza się łączną karę upomnienia albo nagany;
 - 3) w razie orzeczenia kary upomnienia i nagany wymierza się łączną karę nagany;
 - 4) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar nagany wymierza się łączną karę nagany albo karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego bądź usunięcia z zajmowanej funkcji;
 - 5) kary upomnienia i nagany nie podlegają łączeniu z karą obniżenia wynagrodzenia zasadniczego;
 - 6) w razie orzeczenia dwóch lub więcej kar obniżenia wynagrodzenia zasadniczego łączna kara obniżenia wynagrodzenia zasadniczego nie może być niższa niż najwyższa z orzeczonych kar obniżenia wynagrodzenia oraz nie może być wyższa niż suma tych kar i nie może przekraczać 60% wynagrodzenia;
 - 7) kara usunięcia z zajmowanej funkcji nie podlega łączeniu z karami upomnienia, nagany i karą obniżenia wynagrodzenia zasadniczego;
 - 8) kara przeniesienia na inne miejsce służbowe nie podlega łączeniu z karami upomnienia, nagany i karą obniżenia wynagrodzenia;
 - 9) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze złożenia sędziego z urzędu wymierza się wyrok łączny złożenia sędziego z urzędu.”;
- 43) w art. 151a:
- a) w § 5 w zdaniu drugim wyrazy „art. 78 § 1b, 4a i 4b” zastępuje się wyrazami „art. 78 § 1b”,
 - b) w § 7 skreśla się wyrazy „oraz art. 78 § 1 i 3”;
- 44) w art. 155e:
- a) w § 2 w zdaniu drugim wyrazy „art. 78 § 1b, 4a i 4b” zastępuje się wyrazami „art. 78 § 1b”,
 - b) w § 4 skreśla się wyrazy „oraz art. 78 § 1 i 3”.

Art. 6. W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 137) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziów sądów administracyjnych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.”,

b) uchyla się § 1a i 1b;

2) po art. 33 dodaje się art. 33a w brzmieniu:

„Art. 33a. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, ustala, w drodze rozporządzenia, liczbę stanowisk sędziowskich w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, w tym liczbę wiceprezesów tego Sądu, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz liczbę i rodzaj spraw rozpoznawanych przez Naczelny Sąd Administracyjny.”;

3) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. 43. Wewnętrzną organizację Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zasady wewnętrznego postępowania określa regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego, uchwalany przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego. Regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.”;

4) w art. 48 uchyla się § 5.

Art. 7. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2021 r. poz. 66 i 1236) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 137 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienie godności urzędu, prokurator odpowiada dyscyplinarnie (przewinienia dyscyplinarne).”;

2) w art. 142:

- a) w § 1 uchyla się pkt 2b,
- b) uchyla się § 1a;
- 3) w art. 145:
 - a) w § 1:
 - w pkt 1 w lit. b wyrazy „2 sędziów Izby Dyscyplinarnej i 1 ławnika” zastępuje się wyrazami „3 sędziów” oraz skreśla się wyrazy „, oraz w sprawach, o których mowa w art. 137 § 1 pkt 3”,
 - w pkt 2 wyrazy „2 sędziów Izby Dyscyplinarnej i 1 ławnika” zastępuje się wyrazami „3 sędziów”,
 - b) uchyla się § 1a i 1b;
- 4) uchyla się art. 153a i art. 153b;
- 5) uchyla się art. 157a;
- 6) uchyla się art. 158a i art. 158b;
- 7) w art. 163a uchyla się § 2–4.

Art. 8. W ustawie z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 190 i 568) uchyla się art. 7.

Art. 9. 1. Mandat członków Krajowej Rady Sądownictwa wybranych na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 wygasa.

2. Wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa w miejsce członków, o których mowa w ust. 1, dokonuje się na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że:

- 1) wybory przeprowadza się w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2) publiczne wysłuchanie kandydatów zarządzają i organizują odpowiednio Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego oraz Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 10. 1. Postępowania w sprawach indywidualnych, dotyczące powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sędzie

administracyjnym, toczące się przed Krajową Radą Sądownictwa, w skład której wchodził członkowie wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, umarza się z mocy prawa.

2. Postępowania w sprawach umorzonych na podstawie ust. 1 są wszczynane ponownie w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, na podstawie nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich lub asesorskich.

Art. 11. 1. Uchwały w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym podjęte przez Krajową Radę Sądownictwa, w skład której wchodził członkowie wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, są nieważne z mocy prawa.

2. Stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, których dotyczyły uchwały podjęte przez Krajową Radę Sądownictwa, w skład której wchodził członkowie wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, uznaje się za wolne stanowiska sędziowskie. Stanowiska te obsadza się w drodze ponownych postępowań wszczętych na podstawie obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich lub asesorskich. Przepis art. 10 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku, gdy uchwała w sprawie indywidualnej obejmowała wniosek o powołanie asesora sądowego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego.

4. Sprawy indywidualne inne niż sprawy, o których mowa w ust. 1, rozstrzygnięte uchwałami Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodził członkowie wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek uczestnika postępowania zgłoszony w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. 1. Stosunek służbowy na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, uznaje się za nienawiązany, jeżeli powołanie

do pełnienia urzędu na tym stanowisku nastąpiło na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do stosunku służbowego sędziego sądu rejonowego, o którym mowa w art. 11 ust. 3.

Art. 13. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 1, osoba, która objęła stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego albo sędziego sądu administracyjnego, może powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko sędziowskie, stanowisko asesora sądowego w sądzie administracyjnym, stanowisko referendarza sądowego albo stanowisko asystenta sędziego. Wniosek w tej sprawie składa się prezesowi właściwego sądu. W razie złożenia wniosku stosunek służbowy na poprzednio zajmowanym stanowisku uznaje się za nieprzerwany.

2. Sędzia sądu rejonowego, który został powołany do pełnienia urzędu na tym stanowisku na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 3, podlega ponownej ocenie przez Krajową Radę Sądownictwa. Jeżeli Krajowa Rada Sądownictwa stwierdzi, że ocena kwalifikacji asesora sądowego dokonana zgodnie z art. 106xa § 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 5 albo ocena kwalifikacji asesora sądowego, o której mowa w art. 37a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, lub opinia kolegium sądu okręgowego lub ocena dokonana przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu okręgowego, o których mowa w art. 106xa § 5 ustawy zmienianej w art. 5, nie uzasadniały przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, podejmuje uchwałę o skierowaniu do sądu dyscyplinarnego wniosku o złożenie sędziego z urzędu.

3. Sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę o złożeniu sędziego z urzędu, jeżeli w sprawie zachodziły podstawy do podjęcia uchwały, o której mowa w art. 37a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 14. 1. Wynagrodzenie pobrane w związku z zajmowaniem stanowiska sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Dyscyplinarnej jest wynagrodzeniem nienależnym w zakresie przekraczającym wynagrodzenie pobierane na poprzednio zajmowanym stanowisku.

2. Wynagrodzenie pobrane po dniu 23 stycznia 2020 r. w związku z zajmowaniem stanowiska sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w izbie innej niż Izba Dyscyplinarna albo sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego przez osobę powołaną do pełnienia urzędu na tym stanowisku na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1, jest wynagrodzeniem nienależnym w zakresie przekraczającym wynagrodzenie pobierane na poprzednio zajmowanym stanowisku.

3. Termin przedawnienia roszczenia o zwrot nienależnego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynosi 5 lat i biegnie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. 1. Orzeczenia wydane w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego oraz Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego są nieważne i pozbawione skutków prawnych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do orzeczeń w przedmiocie rozpoznania protestów wyborczych oraz stwierdzenia ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyborów do Parlamentu Europejskiego.

3. Postępowania zakończone orzeczeniami, o których mowa w ust. 1, podlegają powtórzeniu.

4. Postępowania, o których mowa w ust. 3, podlegają umorzeniu, jeżeli wydanie orzeczenia stało się zbędne lub orzeczenie wywołało nicodwralne skutki prawne.

5. Naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, można żądać bez stwierdzenia jego niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu.

Art. 16. 1. Wydanie po dniu 23 stycznia 2020 r. orzeczenia przez Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej oraz w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych powoduje nieważność postępowania, jeżeli w składzie sądu brała udział osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1.

2. Wydanie po dniu 23 stycznia 2020 r. orzeczenia przez Sąd Najwyższy w Izbie Karnej stanowi uchybienie o skutkach określonych w art. 439 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 534, 1023 i 2447), jeżeli

w składzie sądu brała udział osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1.

3. Wydanie po dniu 23 stycznia 2020 r. orzeczenia przez Naczelny Sąd Administracyjny powoduje nieważność postępowania, jeżeli w składzie sądu brała udział osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1.

Art. 17. Postępowania karnego nie wznawia się z urzędu, jeżeli jedyną przyczyną wznowienia jest uchybienie polegające na wydaniu orzeczenia przez sąd, w składzie którego brała udział osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego na wniosek objęty uchwałą, o której mowa w art. 11 ust. 1.

Art. 18. 1. Do postępowań, o których mowa w przepisach rozdziału 7 ustawy zmienianej w art. 2, rozdziału 5 ustawy zmienianej w art. 3 oraz działu II rozdziału 3 ustawy zmienianej w art. 5, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy odpowiednio ustawy zmienianej w art. 2, art. 3 albo art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przy czym dotychczasowe czynności podjęte w tych postępowaniach pozostają w mocy, z wyjątkiem czynności podjętych zgodnie z art. 113a, art. 113b i art. 115c ustawy zmienianej w art. 5.

2. Do wyroków nakazowych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 41aa ustawy zmienianej w art. 3, art. 115b ustawy zmienianej w art. 5 albo art. 158a ustawy zmienianej w art. 7 stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 19. 1. Kadencja sędziego sądu dyscyplinarnego przy wojskowym sądzie okręgowym, któremu obowiązki powierzono na podstawie art. 39b § 1 ustawy zmienianej w art. 3, wygasa.

2. Kadencja sędziego sądu dyscyplinarnego przy sądzie apelacyjnym, któremu obowiązki powierzono na podstawie art. 110a § 1 ustawy zmienianej w art. 5, wygasa.

3. Kadencje Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych, powołanych na podstawie art. 40 § 2 ustawy zmienianej w art. 3, wygasają z upływem miesiąca od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w art. 9 ust. 2.

4. Kadencje Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, powołanych na podstawie art. 112 § 3 ustawy zmienianej w art. 5, oraz kadencje zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądach apelacyjnych i zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądach okręgowych, powołanych na podstawie art. 112 § 6 i 7 ustawy zmienianej w art. 5, wygasają z upływem miesiąca od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w art. 9 ust. 2.

Art. 20. 1 Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych, nie później niż w terminie 14 dni przed dniem wygaśnięcia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych, zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa trzech kandydatów na to stanowisko.

2. Zgromadzenia ogólne sędziów sądów apelacyjnych, nie później niż w terminie 14 dni przed dniem wygaśnięcia kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, zgłaszają Krajowej Radzie Sądownictwa po jednym kandydacie na to stanowisko.

3. Kolegia sądów apelacyjnych i kolegia sądów okręgowych z obszarów poszczególnych apelacji, nie później niż w terminie 14 dni przed dniem wygaśnięcia kadencji zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądach apelacyjnych, zgłaszają właściwym zgromadzeniom ogólnym sędziów sądu apelacyjnego po jednym kandydacie na stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego działającego przy sądzie apelacyjnym.

Art. 21. Delegacje sędziów do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej albo w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wygasają z upływem 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Nie dotyczy to przypadków, w których okres delegowania upływa wcześniej.

Art. 22. 1. Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego staje się Izbą Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

2. Prezes Sądu Najwyższego kierujący Izbą Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego staje się Prezesem Sądu Najwyższego kierującym Izbą Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

3. Sędziowie Sądu Najwyższego orzekający w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego stają się sędziami orzekającymi w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Art. 23. 1. Tworzy się Radę Społeczną przy Krajowej Radzie Sądownictwa.

2. Podmioty określone w art. 22a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 wskazują Przewodniczącemu Krajowej Rady Sądownictwa członków Rady Społecznej w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia, w drodze obwieszczenia, o którym mowa w art. 11g ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, wyników wyborów, o których mowa w art. 9 ust. 2.

3. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa zwołuje pierwsze posiedzenie Rady Społecznej w terminie 14 dni od dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 2.

Art. 24. 1. Znosi się Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego oraz Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego.

2. Wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy sprawy należące do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego są prowadzone przez:

- 1) Izbę Cywilną Sądu Najwyższego, Izbę Karną Sądu Najwyższego albo Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – w przypadku skarg nadzwyczajnych dotyczących odpowiednio spraw, o których mowa w art. 23, art. 24 albo art. 25 ustawy zmienianej w art. 2, oraz skarg dotyczących przewlekłości postępowania przed sądami powszechnymi i wojskowymi oraz Sądem Najwyższym;
- 2) Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – w przypadku spraw z zakresu prawa publicznego, o których mowa w art. 26 § 1 ustawy zmienianej w art. 2;
- 3) sąd, który zgodnie z ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, 1981, 2052, 2262, 2270, 2289, 2328, 2459 oraz z 2022 r. poz. 1), ustawą z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego albo ustawą z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457, 1005, 1595 i 2328) jest właściwy do rozpoznania wniosku lub oświadczenia, o których mowa w art. 26 § 2 ustawy zmienianej w art. 2;

- 4) Izbę Cywilną Sądu Najwyższego, Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego albo Naczelny Sąd Administracyjny – w przypadku skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, o których mowa w art. 26 § 4 ustawy zmienianej w art. 2.

3. Zagadnienia prawne, o których mowa w art. 82 § 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 2, przekazane do rozstrzygnięcia składowi całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i nierozstrzygnięte przed tym dniem, są rozstrzygane przez właściwą izbę Sądu Najwyższego.

4. Wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy sprawy należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego są prowadzone przez:

- 1) Izbę Karną Sądu Najwyższego – w przypadku spraw, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 2;
- 2) Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – w przypadku spraw, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 2;
- 3) właściwy sąd dyscyplinarny – w przypadku spraw, o których mowa w art. 27 § 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 2.

Art. 25. 1. Likwiduje się Kancelarię Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej.

2. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do osób wykonujących czynności służbowe w Kancelarii Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub upoważniona przez niego osoba.

Art. 26. Do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie przepisów, o których mowa w:

- 1) art. 33a ustawy zmienianej w art. 6 – liczba stanowisk sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego odpowiada liczbie ustalonej w dotychczasowych przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 43 ustawy zmienianej w art. 6;
- 2) art. 43 ustawy zmienianej w art. 6 – do wewnętrznej organizacji Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wewnętrznego postępowania stosuje się odpowiednio

dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 43 ustawy zmienianej w art. 6.

Art. 27. Do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie przepisów, o których mowa w:

- 1) art. 4 ustawy zmienianej w art. 2 – do wewnętrznej organizacji Sądu Najwyższego, szczegółowego podziału spraw między izby Sądu Najwyższego oraz wewnętrznego postępowania stosuje się:
 - a) odpowiednio przepisy ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz
 - b) odpowiednio dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 4 ustawy zmienianej w art. 2;
- 2) art. 4a ustawy zmienianej w art. 2 – liczba stanowisk sędziego Sądu Najwyższego odpowiada liczbie ustalonej w dotychczasowych przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 4 ustawy zmienianej w art. 2;
- 3) art. 70 § 3 ustawy zmienianej w art. 2 – do Rady Ławniczej Sądu Najwyższego stosuje się odpowiednio dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 70 § 3 ustawy zmienianej w art. 2.

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 2 pkt 1–11, 13–22, 24, 25 lit. a i pkt 26–36, art. 6 pkt 2 i 3, art. 15, art. 16, art. 22, art. 24, art. 25 oraz art. 27, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE DO PROJEKTU USTAWY o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw

w przedmiocie dostosowania przepisów ustawowych do standardów określonych w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz w orzeczeniach Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, dotyczących gwarancji odrębności i niezależności władzy sądowniczej od innych władz państwowych, w tym;

- gwarancji niezależności Krajowej Rady Sądownictwa od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów i ich delegowania;
- zapewnienia niezależności, bezstronności oraz prawa do obrony w ramach systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

I. Podstawa dla opracowania założeń i projektu

1. W wyroku z 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł m.in., że artykuł 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r., ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezawisłego i bezstronnego sądu w rozumieniu pierwszego z tych przepisów. Trybunał wskazał, że o organie niestanowiącym niezawisłego i bezstronnego sądu może być mowa wówczas, gdy obiektywne okoliczności, w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów, i prowadzić w ten sposób do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym. Jednocześnie TSUE upoważnił Sąd Najwyższy Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia – na podstawie wytycznych TSUE – czy Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest organem niestanowiącym niezawisły i bezstronny sąd w rozumieniu przepisów traktatowych.
2. Wykonując wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., Sąd Najwyższy Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. (III PO 7/18) orzekł, że

Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie nie jest organem bezstronnym i niezawisłym od władzy ustawodawczej i wykonawczej. W konsekwencji Sąd Najwyższy orzekł również, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem w rozumieniu prawa Unii Europejskiej, a przez to nie jest sądem w rozumieniu prawa krajowego.

3. Uchwałą z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) wydaną w składzie trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Najwyższy orzekł, że:
 - a) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw;
 - b) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
 - c) wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. przyjęta w uchwale nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu;
 - d) nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym bez względu na datę wydania tych orzeczeń.
4. W wyroku z 2 marca 2021 r. (C-824/18) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł m.in., że art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie takim rozwiązaniom prawnym, które – w związku z procesem powoływania sędziów – mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niepodatności sędziów na czynniki zewnętrzne, w szczególności na bezpośrednie lub pośrednie wpływy władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz co do ich neutralności względem ścierających się przed nimi interesów i prowadzić w ten

sposób do braku widocznych oznak niezawisłości lub bezstronności tych sędziów. Jednocześnie TSUE upoważnił Naczelny Sąd Administracyjny do dokonania oceny, czy obowiązujący w Polsce system powoływania sędziów z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, której członkowie – sędziowie nie są wybierani przez sędziów, narusza przepisy traktatowe w zakresie wynikającym z orzeczenia TSUE.

5. Naczelny Sąd Administracyjny – wykonując orzeczenie TSUE z 2 marca 2021 r. – między innymi w wyrokach z 6 maja 2021 r. w sprawach: II GOK 2/18, II GOK 3/18, II GOK 5/18, II GOK 6/18, II GOK 7/18, orzekł że Krajowa Rada Sądownictwa w nowym składzie nie daje wystarczających gwarancji niezależności od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów. NSA wskazał, że obecnie 23 z 25 członków Krajowej Rady Sądownictwa jest desygnowanych do jej składu przez inne władze, niż władza sądownicza, zaś zasady i tryb kreowania składu personalnego KRS wyraźnie motywowane są intencją poddania jej swoistego rodzaju kurateli władzy wykonawczej, a więc tym samym większości parlamentarnej, co w kontekście trybu wyboru członków KRS akcentuje znaczenie czynnika (politycznej) lojalności kandydatów wobec podmiotu dokonującego wyboru. NSA podkreślił także, że w składzie KRS nie są reprezentowani wszyscy sędziowie (np. brak reprezentacji sędziów Sądu Najwyższego), co stoi w jawnej sprzeczności z art. 187 pkt 2 Konstytucji RP, który wymaga aby 15 sędziów – członków KRS wybranych zostało spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych. NSA zaznaczył, że wśród członków KRS, to jest wśród sędziów sądów powszechnych są prezesi oraz wiceprezesi sądów powszechnych powołani przez władzę wykonawczą, co świadczy o ścisłym funkcjonalnym podporządkowaniu tych członków Rady władzy wykonawczej, reprezentowanej na tym forum przez Ministra Sprawiedliwości, przez co podporządkowanie ma również charakter instytucjonalny.
6. W postanowieniu z 14 lipca 2021 r. (C-204/21) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zobowiązał Polskę do:
 - a) zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności, wskazanych w szczególności w wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18);

- b) zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności, wskazanych w szczególności w wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18);
 - c) zawieszenia stosowania przepisów art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i art. 72 § 1 pkt 1-3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art.19 ust.1 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej;
 - d) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zmienionym brzmieniu, art. 26 § 3, a także art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również art. 8 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art.19 ust.1 TUE w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych;
 - e) zawieszenia stosowania art. 26 §§ 2, 4-6 i art. 82 §§ 2-5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu.
7. W wyroku z 15 lipca 2021 r. (C-791/19) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że:
- a) nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów,

- b) dopuszczając, aby w przypadku sędziów sądów powszechnych treść orzeczeń sądowych mogła być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne,
- c) przyznając Prezesowi kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego prawo do dyskrecjonalnego wyznaczania właściwego sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji w sprawach sędziów sądów powszechnych, a tym samym nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne rozstrzygał sąd ustanowiony na mocy ustawy,
- d) nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych zostały rozpoznane w rozsądnym terminie, a także przewidując, że czynności związane z wyznaczeniem obrońcy oraz podjęciem przez niego obrony nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego oraz że sąd dyscyplinarny prowadzi postępowanie pomimo usprawiedliwionej nieobecności zawiadomionego obwinionego sędziego lub jego obrońcy, a tym samym nie zapewniając poszanowania prawa do obrony obwinionych sędziów sądów powszechnych,

- Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art.19 ust.1 akapit drugi TUE.

TSUE orzekł także, że dopuszczając, aby prawo sądów do kierowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym było ograniczone przez możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 267 akapity drugi i trzeci TFUE.

8. 22 lipca 2021 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał wyrok w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (nr sprawy 43447/19). ETPCz orzekł, że sposób wyboru sędziów do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego jest rażąco sprzeczny zarówno z polskim prawem, jak też z elementarną zasadą praworządności, jaką jest niezależność sądownictwa. Trybunał uznał, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem ustanowionym ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Trybunał uznał także, że Krajowa Rada Sądownictwa po zmianach dokonanych w 2017 roku nie zapewnia wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Zdaniem Trybunału władze polityczne posiadały nadmierny wpływ na procedurę mianowania sędziów i mogą bezpośrednio lub pośrednio ingerować w to, kto zostanie powołany na urząd sędziego.

9. 21 września 2021 r. Naczelny Sąd Administracyjny w orzeczeniach w sprawach II GOK 8/18, II GOK 10/18, II GOK 11/18, II GOK 12/18, II GOK 13/18 i II GOK 14/18, wydanych w następstwie wyroku TSUE z 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18, stwierdził, że czynnikami istotnymi dla oceny przesłanki niezależności, jaką powinna spełniać Krajowa Rada Sądownictwa jest: po pierwsze, ukonstytuowanie KRS w nowym składzie w drodze skrócenia trwającej cztery lata kadencji członków wcześniej wchodzących w skład tego organu; po drugie, okoliczność, że 15 członków KRS wybieranych spośród sędziów było

wcześniej wyłanianych przez środowisko sędziowskie, a obecnie są oni desygnowani przez polski organ władzy ustawodawczej, po trzecie, występowanie ewentualnych nieprawidłowości, jakimi mógł zostać dotknięty proces powoływania niektórych członków KRS w nowym składzie; po czwarte, sposób, w jaki organ ten wypełnia swoje konstytucyjną rolę stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz realizuje swoje kompetencje. NSA wskazał, że o ile każdy z tych wymienionych czynników może sam w sobie nie podlegać krytyce i wchodzić w tym wypadku w zakres kompetencji państw członkowskich oraz dokonywanych przez nie wyborów rozwiązań, o tyle ich zbieg, w połączeniu z okolicznościami, w jakich wyborów tych dokonano, może jednak prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezależności organu biorącego udział w procedurze powoływania sędziów, nawet jeżeli taki wniosek nie nasuwałby się, gdyby czynniki te były rozpatrywane oddzielnie. NSA w efekcie wskazał, że obecna KRS nie daje wystarczających gwarancji niezależności od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów, podkreślając przy tym, że aktualnie w składzie KRS jest 14 reprezentantów sędziów sądów powszechnych, a nie są w niej reprezentowani sędziowie Sądu Najwyższego oraz sędziowie sądów administracyjnych, co stoi w sprzeczności z art. 187 pkt 2 Konstytucji RP.

Ponadto NSA wskazał, że wśród członków KRS są prezesi oraz wiceprezesi sądów powszechnych powołani przez władzę wykonawczą w miejsce wcześniej przez tę władzę odwołanych w trakcie trwania kadencji. Prowadzi to do wniosku o ścisłym funkcjonalnym podporządkowaniu tych członków KRS władzy wykonawczej. NSA stwierdził, że segment władzy wykonawczej, ale również i władzy ustawodawczej (zważywszy na swoistą fuzję tych władz wynikającą z logiki przyjętego systemu rządów), a więc władze, które ze swej natury mają charakter polityczny, istotnie zyskały na znaczeniu oraz wpływie w organie, którego podstawową funkcją jest strzeżenie niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

NSA przywołał fakt, że 23 z 25 członków KRS jest desygnowanych do jej składu przez inne władze, niż władza sądownicza. Przy tym, zasady wyboru przez Sejm 15 sędziów do KRS trzeba uznać za dalece odbiegające od respektowania zasady reprezentatywności, skoro ich wybór, nie dość, że dokonywany jest przez pierwszą izbę parlamentu (Sejm), to może następować również spośród kandydatów zgłaszanych przez grupę 25 sędziów, z wyłączeniem sędziów w stanie spoczynku. Tak określone kwantytatywne kryterium skuteczności zgłoszenia kandydatury nie stanowi miarodajnego kryterium oceny reprezentatywności kandydata zwłaszcza, gdy zestawieć je z liczbą czynnych sędziów, a ponadto gdy zestawieć je z praktyką oceny spełnienia tego kryterium. Ta bowiem dopuszczała udzielenie poparcia własnej kandydaturze, wzajemne popieranie się kandydatów, czy też nawet - w skrajnym przypadku - wykorzystanie, jako udzielonego, poparcia skutecznie wycofanego przez sędziów pierwotnie wspierających kandydaturę. NSA wskazał, że zasady i tryb kreowania składu personalnego KRS wyraźnie więc były motywowane intencją poddania jej swoistego rodzaju kurateli władzy wykonawczej, a więc tym samym większości parlamentarnej, co w kontekście trybu wyboru członków KRS oraz wymaganej do tego

większości, a także w relacji do wskazanego funkcjonalnego oraz instytucjonalnego podporządkowania KRS akcentuje również znaczenie czynnika (politycznej) lojalności kandydatów wobec podmiotu dokonującego wyboru. Zdaniem NSA tak kształtowany skład KRS niweczy możliwość efektywnego realizowania przez nią podstawowej funkcji, a mianowicie strzeżenia niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

10. Postanowieniem wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 27 października 2021 r. (C-204/21), Polska została zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji Europejskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 000 000 EUR dziennie, licząc od dnia doręczenia Rzeczypospolitej Polskiej tego postanowienia do dnia, w którym Polska wypełni zobowiązania wynikające z postanowienia wiceprezesa Trybunału z 14 lipca 2021 r. (C-204/21) lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21.

11. 28 października 2021 r. Krajowa Rada Sądownictwa została pozbawiona członkostwa w Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ). W uzasadnieniu decyzji wskazano, że sposób wyboru sędziów - członków KRS nie gwarantuje niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a taka niezależność jest warunkiem członkostwa w ENCJ.

12. W wyroku z 8 listopada 2021 r. wydanym w sprawie Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (nr sprawy 49868/19 i 57511/19) Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, że po zmianach ustawowych dotyczących Krajowej Rady Sądownictwa dokonanych w 2017 r., władza sądownicza w Polsce została pozbawiona możliwości realnego wpływu na funkcjonowanie KRS, zaś władza wykonawcza i ustawodawcza, które uzyskały decydujący wpływ na kształtowanie składu Krajowej Rady Sądownictwa w pełni kontrolują funkcjonowanie tego organu. ETPCz uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym kształcie jest ciałem nie dającym gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i władzy wykonawczej. Trybunał uznał, że efektem tego stanu rzeczy jest bezpośredni wpływ władzy wykonawczej i ustawodawczej na proces powoływania sędziów w Polsce.

ETPCz w wyroku z 8 listopada 2021 r. jednoznacznie wskazał, że tryb powoływania sędziów w Polsce przewiduje nieprawidłowy – nadmierny wpływ władzy ustawodawczej i wykonawczej na proces nominacyjny sędziów, co zdaniem Trybunału jest niezgodne z art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Trybunał uznał, że jest to fundamentalna nieprawidłowość mająca wpływ na nienależytą obsadę sądów, albowiem osoby powołane na stanowiska sędziowskie w ramach wadliwej procedury nie gwarantują, że sąd w składzie którego zasiadają, jest niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym przez prawo.

ETPCz orzekł, że jeżeli chodzi o obsadę Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, doszło do dwóch fundamentalnych naruszeń prawa, które rzutują na prawidłowość sędziowskich powołań w tej izbie. Po pierwsze, wnioski o powołanie do pełnienia urzędu sędziowskiego zostały wystosowane przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy zmieniającej z 2017 r., a zatem przez organ nie dający wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Po

drugie, Prezydent RP, pomimo wstrzymania przez Naczelną Sąd Administracyjny wykonania uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie powołania sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, powołał na stanowiska sędziowskie osoby wskazane w tych uchwałach, rażąco lekceważąc tym samym prawo. Trybunał wskazał, że powyższe uchybienia uniemożliwiają uznanie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego za sąd ukształtowany przez prawo w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

13. 11 października 2021 r. Naczelną Sąd Administracyjny rozpoznał siedem kolejnych odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Jedna sprawa dotyczyła uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 28 sierpnia 2018 r. nr 331/2018 w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (sygn. akt II GOK 9/18), zaś pozostałe sprawy dotyczyły uchwały KRS z 23 sierpnia 2018 r. nr 317/2018 w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej (sygn. akt II GOK 15/18, II GOK 16/18, II GOK 17/18, II GOK 18/18, II GOK 19/18, II GOK 20/18).

14. W wyroku TSUE z 16 listopada 2021 r., w sprawie C-748-754/19 *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* (delegowanie sędziów) rozstrzygnięto inny istotny problem dotyczący niezależności sądu i ustanowienia go na podstawie prawa, a związany z delegowaniem sędziów do innego sądu. Trybunał uznał, że art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.Urz.UE L z 2016r., Nr 65, s. 1) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony.

II. Założenia do projektu ustawy

1. Celem projektu ustawy jest wykonanie zobowiązań nałożonych na Polskę na mocy orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dotyczących w szczególności wadliwego ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa i wynikających z tego

konsekwencji, a także wadliwego ukształtowania systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

Krajowa Rada Sądownictwa – założenia kierunkowe

1. Zasady kształtowania składu Krajowej Rady Sądownictwa w części sędziowskiej powinny odpowiadać uregulowaniom konstytucyjnym i traktatowym, dlatego należy:

- a) wprowadzić rozwiązanie, zgodnie z którym sędziowie – członkowie Krajowej Rady Sądownictwa, jako reprezentanci władzy sądowniczej, zgodnie ze standardem europejskim, winni być wybierani przez sędziów, nie zaś przez Sejm (art. 11a zmienionej ustawy). Wybory powinny mieć charakter bezpośredni i tajny. Należy przypomnieć treść „Opinii Rady Wykonawczej Europejskich Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) na temat projektów ustaw przedstawionych przez rząd polski” z 30 stycznia 2017 r. Wskazano w niej, że „Europejska Sieć Rad Sądownictwa ma w tej materii jasne normy, które stanowią, iż mechanizm powoływania członków Rady wybieranych spośród sędziów musi być systemem, który wyklucza ingerencję władzy wykonawczej lub ustawodawczej”. Europejska Sieć Rad Sądownictwa podkreśliła również, że mechanizm powoływania członków Rady wybieranych spośród sędziów musi „wykluczać ingerencję władzy wykonawczej lub ustawodawczej”, a wybór sędziów powinien być dokonywany jedynie przez innych sędziów na zasadzie szerokiej reprezentacji odpowiednich sektorów władzy sądowniczej. Powyższe zasady znajdują swoje odzwierciedlenie również w Podstawowych zasadach niezależności sądów i niezawisłości sędziów zatwierdzonych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (rezolucje: 40/32 z 29 listopada 1985 roku i 40/146 z dnia 13 grudnia 1985 roku) oraz Zaleceniach Nr R(94) Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich Rady Europy dotyczących niezawisłości, sprawności i roli sędziów (przyjętych przez Komitet Ministrów 13 października 1994 roku na 516 posiedzeniu zastępców ministrów). Zgodnie z określonymi w tych dokumentach zasadami, wszystkie decyzje dotyczące kariery zawodowej sędziów powinny się opierać na obiektywnych kryteriach, a rekrutacji i awansowania sędziów należy dokonywać na podstawie ich osiągnięć z uwzględnieniem kwalifikacji, prawości, zdolności i sprawności. Europejska Karta Ustawowych Zasad dotyczących Sędziów (dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: <http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-europejska/europejskie-standardy-prawne-dotyczace-sedziow/>) przewiduje w punkcie 1.3: „W odniesieniu do każdej decyzji dotyczącej naboru, rekrutacji, nominacji, przebiegu kariery zawodowej czy zakończenia wykonywania zawodu przez sędziego, statut przewiduje udział organu, niezależnego od organów władzy wykonawczej i ustawodawczej, w którym co najmniej połowa zasiadających to sędziowie wybierani przez innych sędziów, zgodnie z zasadami zapewniającymi jak najszerszą reprezentację sędziów”. W wyroku z

8 listopada 2021 r. (sprawa nr 49868/19 i 57511/19) Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu orzekł, że udział Krajowej Rady Sądownictwa, w której skład wchodzi sędziowie wybrani przez parlament po odebraniu prawa ich wyboru sędziom, powoduje, że osoba powołana w taki sposób nie gwarantuje prawa do niezależnego i bezstronnego sądu. Polska została zobowiązana do podjęcia działań usuwających tę wadliwość i projekt ustawy jest realizacją tych zaleceń.

- b) wprowadzić rozwiązanie, zgodnie z którym w Krajowej Radzie Sądownictwa będą reprezentowani wszyscy sędziowie (Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych). Celem powyższych regulacji (art. 11a zmienionej ustawy) jest zapewnienie w Radzie możliwie najszerzej reprezentacji sędziów. W odniesieniu do zasad wyboru obowiązujących przed 2018 r. podnoszono, że kurialny system wyboru deprecjonuje rolę sędziów sądów rejonowych. W wyniku zmian z 2018 r. w skład rady weszli niemal wyłącznie sędziowie sądów rejonowych. Projektowana regulacja zmierza do zapewnienia uczestnictwa w Radzie sędziom wszystkich sądów, odpowiedniego do ich liczebności.
- c) w związku z powyższym proponuje się, aby do składu Rady wybierani byli przez sędziów:
 - a. Sądu Najwyższego – 1 sędzia tego Sądu,
 - b. sądów apelacyjnych – 1 sędzia sądu powszechnego,
 - c. sądów okręgowych – 2 sędziów sądów powszechnych,
 - d. sądów rejonowych – 8 sędziów sądów powszechnych,
 - e. Naczelnego Sądu Administracyjnego – 1 sędzia tego Sądu,
 - f. wojewódzkich sądów administracyjnych – 1 sędzia wojewódzkiego sądu administracyjnego.
- b) Prawo zgłaszania kandydatów na sędziów - członków KRS powinna mieć określona grupa sędziów (art. 11b ust. 1 pkt 1 zmienionej ustawy), a także samorządy prawnicze, grupy obywateli oraz organy uprawnione do nadawania stopni naukowych w zakresie nauk prawnych (art. 11b ust. 1 pkt 2-6 zmienionej ustawy);
- c) Kandydatem na członka KRS nie powinien być sędzia, który jest, albo w okresie trzech lat przed dniem ogłoszenia wyborów, był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, albo w innym urzędzie podległym władzy wykonawczej (art. 11b ust. 3 zmienionej ustawy); ograniczenie możliwości kandydowania na stanowisko członka Rady znajduje uzasadnienie w dotychczas zgromadzonych opiniach i stanowiskach Krajowej Rady Sądownictwa oraz w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z 15 stycznia 2009 r.(sygn. K.45/07). Krajowa Rada Sądownictwa kilkakrotnie wyrażała pogląd, że sędzia oddelegowany do pełnienia czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości nie może aktywnie uczestniczyć w orzekaniu, a delegacja do tych czynności powinna być czasowa. Z kolei Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2009 r. uznał, że łączenie przez sędziego funkcji orzeczniczych z wykonywaniem czynności administracyjnych, na podstawie delegowania do

Ministerstwa Sprawiedliwości i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości, jest niezgodne z zasadą podziału i równowagi władzy. Narusza też niezależność sądów, gdyż powoduje zacieranie się różnicy między wykonywaniem wymiaru sprawiedliwości a pracą na rzecz władzy wykonawczej. Tymczasem podstawowym założeniem ukształtowania składu Rady jest równoważenie się w nim przedstawicieli innych władz niż sądowicza. Proporcje są precyzyjnie wskazane w Konstytucji. Potwierdzeniem tego jest art. 187, zgodnie z którym Krajowa Rada Sądownictwa składa się z: Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej oraz piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych, czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów. Sędziowie, którzy de iure pełnią funkcje urzędnicze i podlegają Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu, gdyby mogli zostać członkami KRS, de iure i de facto stanowiliby reprezentację tego ostatniego. W konsekwencji doszłoby do naruszenia zasad kształtowania składu KRS. Konieczność zachowania wysokich standardów uzasadnia też, by sędziowie - urzędnicy przez okres co najmniej trzech lat po zakończeniu okresu delegacji nie mogli kandydować do KRS.

- d) Należy wprowadzić obligatoryjne wysłuchanie publiczne i możliwość zadawania pytań kandydatom na członków Rady (art. 11b ust. 9 zmienionej ustawy). Instytucja ta nawiązuje do nieformalnej instytucji Obywatelskiego Monitoringu Kandydatów na Sędziów TK i Prokuratora Generalnego. Za właściwe należy uznać sformalizowanie tej instytucji, tak, aby opinia publiczna mogła zapoznać się ze wszystkimi kandydaturami i skonfrontować je z wynikiem wyborów.
- e) Organem zarządzającym wybory na sędziów – członków KRS powinien być (art. 11d zmienionej ustawy):
 - Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego – w zakresie wyborów w Sądzie Najwyższym, w sądach powszechnych i sądach wojskowych,
 - Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego – w zakresie wyborów w sądach administracyjnych.
- a) Wybory powinny być przeprowadzone albo w formie głosowania tradycyjnego (za pomocą kart wyborczych) albo w formie głosowania elektronicznego (zapewniającego tajność i bezpieczeństwo głosowania) – przy czym ustawa powinna przewidywać obie możliwości, zaś decyzja o przeprowadzeniu głosowania w określonej formie należałaby do organu zarządzającego wybory (art. 11d ust. 2 zmienionej ustawy).
- b) W przypadku głosowania tradycyjnego komisje skrutacyjne byłyby tworzone w poszczególnych sądach przez prezesów sądów, przy czym organ zarządzający

wybory powinien mieć możliwość tworzenia wspólnych komisji skrutacyjnych dla kilku sądów (art. 11e ust. 2 zmienionej ustawy);

- c) Ustawa powinna przewidywać możliwość wniesienia protestu przeciwko ważności wyboru członka Rady,. Taki protest powinien być rozpatrywany przez Sąd Najwyższy przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Kodeksu wyborczego (art. 11h ust. 2 i 3 zmienionej ustawy).

1. Przy Krajowej Radzie Sądownictwa należy utworzyć Radę Społeczną, jako organ doradczy (art. 22a zmienionej ustawy), w szczególności w sprawach dotyczących rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich i asesorskich. Celem powołania Rady jest zapewnienie otwartego udziału organizacji obywatelskich i zawodowych w formułowaniu strategii reform w sądownictwie oraz w celu zapewnienia obiektywizmu w procesie ich monitorowania. Pozwoli ona na pełną kontrolę procesu nominacyjnego sędziów. Ostatecznie będzie istotnym gwarantem przestrzegania zasad niezawisłości sędziów i niezależności sądów, wyrazem obywatelskiego współdziałania i współodpowiedzialności za decyzje Rady. Krajowa Rada Sądownictwa dzięki powstaniu Rady Społecznej będzie w stanie skuteczniej chronić sądy przed politycznymi naciskami.

1. Proponuje się, aby w skład Rady Społecznej wchodził (art. 22a ust. 2 zmienionej ustawy): osoba wskazana przez Naczelną Radę Adwokacką, osoba wskazana przez Krajową Izbę Radców Prawnych, osoba wskazana przez Krajową Radę Notarialną, osoba wskazana przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, osoba wskazana przez Rzecznika Praw Obywatelskich, osoba wskazana przez Krajową Radę Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym, trzech przedstawicieli organizacji pozarządowych wskazani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Kadencja Rady Społecznej została ustalona na 4 lata.

Przepisy przejściowe powinny przewidywać: wygaśnięcie z mocy prawa mandatu sędziów - członków KRS wybranych przez Sejm (art. 9 ustawy nowelizującej); z uwagi na to, że ustawa jest wykonaniem wyroku ETPCz z 8 listopada 2021 r. Powyższa regulacja nie budzi wątpliwości co do jej zgodności z Konstytucją i EKPCz.

III. Zmiana przepisów w zakresie skutków działania KRS ukształtowanej na postawie przepisów ustawy z 8.12.2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oraz orzeczeń wydawanych przez osoby powołane na stanowiska sędziów przez tę KRS.

1. Projekt ustawy zakłada, że skutek działań Sejmu i Prezydenta RP:

- 1) naruszony został ład konstytucyjny, wskutek czego Trybunał Konstytucyjny utracił niezależność i nie wykonuje powierzonych mu Konstytucją RP zadań;
- 2) Krajowa Rada Sądownictwa została rozwiązana przed upływem kadencji jej członków-sędziów i w ich miejsce wbrew postanowieniom Konstytucji Sejm

powołał nowych członków-sędziów, w składzie niezgodnym z przepisami Konstytucji RP, wskutek czego Rada, jako organ całkowicie podporządkowany władzy politycznej, jest niezdolna do podejmowania ważnych uchwał;

- 3) z udziałem utworzonej z naruszeniem postanowień Konstytucji RP Krajowej Rady Sądownictwa oraz z pominięciem środowiska sędziowskiego, Prezydent RP powołał ponad tysiąc osób na stanowiska sędziów;
- 4) kolejnymi aktami legislacyjnymi i wykonawczymi władza polityczna przejęła Sąd Najwyższy i podporządkowała działalność tego najwyższego organu władzy sądowniczej swojej woli;
- 5) wskutek tych działań powstał stan bezprawia i zburzone zostały fundamenty demokratycznego państwa prawnego.

Projektodawca uznał, podobnie jak ETPCZ, że dla przywrócenia ładu konstytucyjnego, w szczególności niezależności sądownictwa, niezbędne jest cofnięcie szkodliwych zmian w sądownictwie – również personalnych, w jak najkrótszym czasie (zob. wyrok ETPCZ z 8 listopada 2021 r., orzeczenia TSUE z 14 i 15 lipca 2021).

Doświadczenia minionych lat wskazują, że rozwiązanie tej ważnej kwestii dla wywołania pożądanego efektu musi przybrać formę legislacyjną, na wzór ustaw naprawczych podejmowanych w przeszłości dla przywrócenia lub ukształtowania ładu konstytucyjnego po okresach rządów niekonstytucyjnych. Rozumiejąc potrzebę zachowania ciągłości państwa i pewności prawa oraz ładu społecznego, nie można pomijać konieczności przywrócenia społecznego zaufania do demokracji w ogóle, a do wymiaru sprawiedliwości w szczególności. Nie można również aktów bezprawia, nawet jeżeli przyjmują pozór stanowienia albo stosowania prawa, uznawać za prawo. Jak podkreślił TSUE, z bezprawia nie rodzi się prawo (*ex iniuria ius non oritur*). Bez znaczenia jest, jaki organ dopuszcza się aktów bezprawia. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP). Dotyczy to także Prezydenta RP, a jego postanowienia dla ich ważności i skuteczności muszą mieć prawne umocowanie (zob. punkt 160 uzasadnienia wyroku TSUE z 6 października 2021 r. C - 487/19). Osoby powołane na stanowiska sędziowskie w wadliwej procedurze nie są sędziami w rozumieniu Konstytucji i prawa międzynarodowego (art. 6 EKPCz, art. 47 KPP), pozostawienie ich na tych stanowiskach nawet przez krótki okres czasu, grozi niepowetowaną szkodą dla porządku prawnego w Polsce i praw jej obywateli. Jednocześnie spycha Polskę na peryferia prawne nie tylko Unii Europejskiej, ale i całej Europy. Obecnie przykładem państwa nierespektującego wyroków ETPCz jest Rosja, która nie uznaje orzeczeń wydanych w sprawie A. Nawalnego.

2 Jako niezbędne do osiągnięcia wskazanego celu projekt zakłada, że uchwały w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym podjęte przez Krajową Radę

Sądownictwa, w skład której wchodziłby członek wybrany na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, są nieważne z mocy prawa (art. 11 ust. 1 projektu). Z kolei stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, których dotyczyły uchwały podjęte przez Krajową Radę Sądownictwa, w skład której wchodziłby członek wybrany na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, uważa się za wolne stanowiska podlegające obwieszczeniom o wolnych stanowiskach sędziowskich albo asesorskich (art. 11 ust. 2). Konsekwencją jest przyjęcie, zaproponowane w art. 12 ust. 1 projektu, że stosunek służbowy na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, uznaje się za nienawiazany, jeżeli objęcie tego stanowiska było następstwem uchwały, o której mowa w art. 11 ust. 1. W takim przypadku, osoba, która objęła stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojkowego albo sędziego sądu administracyjnego, referendarza lub asystenta może powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko sędziowskie, referendarza, asystenta albo stanowisko asesora sądowego w sądzie administracyjnym. Wniosek w tej sprawie składa się prezesowi właściwego sądu. W razie złożenia wniosku stosunek służbowy na poprzednio zajmowanym stanowisku uznaje się za nieprzerwany (art. 13 ust. 1).

3. Projekt różnicuje sytuację byłych asesorów sądowych. Z uwagi na inną drogę objęcia urzędu sędziego sądu rejonowego, w tym odmienną rolę Krajowej Rady Sądownictwa w postępowaniu nominacyjnym wynikłym z przekształcenia etatu asesorskiego w sędziowski. W związku z tym, projekt zakłada swoiste domniemanie prawidłowości powołania asesora sądowego na stanowisko sędziego sądu rejonowego (art. 11 ust. 3, art. 12 ust. 2). W szczególnych wypadkach Krajowa Rada Sądownictwa będzie mogła podjąć uchwałę o skierowaniu do sądu dyscyplinarnego wniosku o złożenie sędziego z urzędu. (art. 13 ust. 2).

4. Wynagrodzenie osób powołanych na stanowiska sędziów Izby Dyscyplinarnej oraz od 23.01.2020 r. - osób powołanych na inne stanowiska sędziów SN i NSA, pobrane w związku z piastowaniem wyżej wskazanych stanowisk zostanie uznane za nienależne (w wysokości przekraczającej wynagrodzenie, które byłoby należne tej osobie na stanowisku zajmowanym bezpośrednio przed objęciem wskazanego wyżej stanowiska) – art. 14 projektu. Uzasadnieniem dla tego rozwiązania, jest fakt, że osoby nominowane na stanowiska sędziów nie zostały powołane na podstawie ustawy, inaczej mówiąc zostały powołane sprzecznie z prawem. Izba Dyscyplinarna od początku działała nielegalnie, nie była sądem, orzeczenia osób zasiadających w tej Izbie pozbawione są mocy prawnej, a tym samym brak jest podstawy prawnej do otrzymywania przez te osoby wynagrodzenia. Takie same skutki dotyczyły innych osób powołanych na stanowiska SSN i NSA najpóźniej od dnia podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały w składzie trzech izb w sprawie BSA I-4110-1/20). Od powyższej daty było jasne, że osoby te nie mogą wydać żadnego ważnego orzeczenia, i powinny się powstrzymać od orzekania, a więc brak jest podstawy do przyznania

wynagrodzenia. Zupełnie inną sprawą jest kwestia odpowiedzialności tych osób za ich działania w obszarze odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

5. Zgodnie z projektem orzeczenia wydane przez Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej oraz w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z mocy prawa staną się nieważne i utracą skutki prawne. (art. 15 ust. 1). W świetle orzecznictwa TSUE i ETPCz obie te Izby nie mają statusu niezależnego sądu ustanowionego przez prawo. Stąd zachodzi konieczność wyeliminowania z obrotu orzeczeń, które nie spełniają standardu wynikającego z zasady prawa do sądu. Przyjętej w tej mierze reguły nie stosuje się do orzeczeń w przedmiocie rozpoznania protestów wyborczych oraz stwierdzenia ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyborów do Parlamentu Europejskiego (art. 15 ust. 2). W tym zakresie SN nie jest bowiem organem sprawującym wymiar sprawiedliwości. Postępowania zakończone orzeczeniami, o których mowa w ust. 1, podlegają powtórzeniu, a umorzeniu wtedy, jeżeli wydanie orzeczenia stało się zbędne lub orzeczenie wywołało nieodwracalne skutki prawne (art. 15 ust. 3 i 4). Jednocześnie każda osoba poszkodowana przez wydanie prawomocnego orzeczenia, które stało się nieważne i utraciło skutki prawne będzie mogła żądać naprawienia szkody bez stwierdzenia niezgodności tego orzeczenia z prawem we właściwym postępowaniu. W tym zakresie projekt wprowadza przepis odrębny, który „stanowi inaczej” w rozumieniu art. 417¹ § 2 zdanie pierwsze k.c.

6. Co do orzeczeń wydanych przez pozostałych sędziów SN oraz NSA zaproponowano w art. 15a formułę zgodną z uchwałą trzech połączonych Izb SN, opartą na stwierdzeniu nieprawidłowości obsady składu rozpoznającego sprawę. Projekt potwierdza, że wadliwe powołanie na stanowisko sędziego SN i NSA prowadzi do wystąpienia kwalifikowanego uchybienia, którego skutki są uregulowane w przepisach dotyczących postępowania przed właściwymi sądami. Dotyczy to jednak wyłącznie orzeczeń, które zostały wydane po 23 stycznia 2020 r., zgodnie z przyjętym w uchwale czasowym ograniczeniem zastosowania ustalonej wykładni. Należy podkreślić, że zaproponowana w art. 15 oraz 15a formuła jest znana polskiemu ustawodawstwu i doczekała się licznych orzeczeń, które pomogą w procesie wprowadzenia ustawy w życie. Projekt ten jest zgodny z orzecznictwem SN (uchwała trzech połączonych Izb) oraz orzeczeniami ETPCZ (Reczkwicz przeciwko Polsce - nr sprawy 43447/19 oraz Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce - nr sprawy 49868/19 i 57511/19) oraz sądów polskich, wydanych na podstawie orzeczeń Trybunałów europejskich.

7. Projekt nie pozbawia mocy prawnej orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym, administracyjnym i cywilnym z udziałem osób, które objęły stanowiska w warunkach, o których mowa w punkcie 1. Decyzje w tym przedmiocie powinny podejmować w sposób niezależny sądy polskie, mając na względzie takie okoliczności jak: stopień wadliwości przy powołaniu, fakt prawomocności orzeczeń, uwzględniając zarówno obowiązujący stan prawny, faktyczną i prawną możliwość korzystania z przepisów gwarantujących prawo każdego do rozpoznania sprawy przez niezależny i niezawisły sąd, ustanowiony ustawą a ponadto przyszłe orzeczenia sądów i europejskich Trybunałów. Mając na względzie, że przed europejskimi Trybunałami prowadzone są postępowania dotyczące statusu wadliwie powołanych sędziów sądów powszechnych nie jest wykluczona także ingerencja ustawodawcy realizująca takie orzeczenia.

8. Stwierdzenie nielegalności procesu nominacyjnego przede wszystkim z uwagi na fakt, że Krajowa Rada Sądownictwa nie jest organem, o którym mowa w Konstytucji RP, a nadto jest uzależniona bezpośrednio i pośrednio od władzy ustawodawczej i wykonawczej, skutkuje uznaniem, że postępowania w sprawach indywidualnych, dotyczące powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojakowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, toczące się przed Krajową Radą Sądownictwa, w skład której wchodzili członkowie wybrani na podstawie art. 9a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, umarza się z mocy prawa (art. 10 ust. 1). Aby zapewnić zgodność z prawem powołań sędziowskich, a tym samym stabilność orzeczeń przez nich wydawanych oraz jak najwyższy poziom sędziów weryfikowany przez jawną i transparentną procedurę, konkursy należy przeprowadzić od początku (za wyjątkiem stanowisk w Izbie Dyscyplinarnej i w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, które powinny ulec likwidacji) przy udziale środowiska sędziowskiego oraz Krajowej Rady Sądownictwa, której sposób wyboru, skład i działanie będzie zgodny z postanowieniami Konstytucji RP. Stąd też projekt przewiduje, że stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojakowego, sędziego sądu administracyjnego albo asesora sądowego w sądzie administracyjnym, których dotyczyły postępowania, o których mowa w ust. 1, podlegają ponownym obwieszczeniom o wolnych stanowiskach sędziowskich albo asesorskich w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. (art. 10 ust. 2). Nowa KRS powinna przy tym uwzględnić szczególnie trudną i przymusową sytuację powołanych na stanowiska sędziów: asesorów, asystentów oraz referendarzy. Konkursy te należy powtórzyć w pierwszej kolejności, w szybkim trybie.

9. Tylko takie rozwiązanie daje nadzieję na szybkie i efektywne usunięcie stanu bezprawności i chaosu, który spowodowała władza polityczna, a którego konsekwencje ponoszą obywatele zarówno w obszarze prawnym, jak i w zakresie skutków finansowych związanych z karami nakładanymi na Polskę za nierespektowanie orzeczeń TSUE oraz zadośćuczynieniami zasądzanymi przez ETPCZ.

Pozostawienie na stanowiskach sędziowskich i uznanie za sędziów osoby, które poprzez udział w nielegalnym procesie nominacyjnym sprzeniewierzyły się podstawowym zasadom pełnienia służby sędziowskiej, jest nie do zaakceptowania z punktu widzenia aksjologii oraz w świetle standardów, których eksterioryzacja nastąpiła w przywoływanych wyżej orzeczeniach. Pozostawienie takich osób na stanowiskach sędziowskich oznacza tolerowanie bezprawia. Projekt zakłada, że organy państwa powołane postanowieniami Konstytucji RP do stanowienia prawa, wykonają swoje obowiązki legislacyjne w duchu poszanowania wartości konstytucyjnych, prawdy, uczciwości oraz odpowiedzialności za obecne i przyszłe pokolenia, wiedzione pragnieniem naprawy Rzeczypospolitej dla wspólnego dobra wszystkich obywateli.

Należy zauważyć, że powtórzenie badania nominacji przez legalną KRS, bez otwierania na nowo konkursów: a) nie sprawi, że zapewni się prawo każdego do udziału w służbie publicznej oraz b) nie będzie sanowało nielegalności procesu nominacyjnego na etapie przed KRS. Nie można było bowiem wymagać od kandydata na sędziego, że będzie dochodził swoich praw poprzez udział w nielegalnym konkursie, który nie gwarantuje równego i

transparentnego dostępu do służby publicznej. To zaś sprawia, że przyjęcie innego systemu niż proponowany w projekcie naraża Polskę i obywateli na kolejne skargi do ETPCz oraz na postępowania przed sądami krajowymi. Trudno zaś sobie wyobrazić, by demokratyczne formacje w parlamencie miały wprowadzić zakaz dochodzenia swoich praw przed ETPCz, wynikłych z niezagwarantowania prawa dostępu do sądu ustanowionego na podstawie ustawy, podobnie jak ustawa kagańcowa zabraniała powoływania się na wadliwość powołania sędziego.

Należy podkreślić, że **duża liczba sędziów powołanych** na stanowiska sędziów sądów rejonowych (ok 66 procent) przy udziale KRS, to byli asesory, co do których ustawa przewiduje, że - co do zasady - pozostają na zajmowanych stanowiskach sędziowskich.

Prześciowe trudności w funkcjonowaniu sądów powinny być niwelowane za pomocą delegacji sędziów do innych sądów. Przy czym takie delegacje powinny odpowiadać standardom unijnym sądu niezależnego, co zostało rozstrzygnięte przez TSUE 16 listopada 2021 r. (C -748/19 do C – 754/19). Należy zauważyć, że liczba delegowanych sędziów do innych sądów stale przekracza 500, a sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości jest ok. 200. Liczby te potwierdzają założenie, że niniejszy projekt zapewni możliwie najbardziej przewidywalny i harmonijny sposób osiągnięcia stanu docelowego, czyli zagwarantowania każdemu prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny sąd ustanowiony na podstawie prawa.

IV. Delegacje sędziów

1. Projekt zakłada wdrożenie orzecznictwa TSUE co do delegowania sędziów przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, a jednocześnie tymczasowo pozostawia dostosowaną delegację ministerialną (art. 76a u.s.p.) oraz tzw. małe delegacje prezesów sądów (art. 77 § 8 i 9 u.s.p.). Zabieg ten pozwoli na płynne wykorzystanie kadr sędziowskich w prowadzeniu postępowań, w których wcześniej orzekali sędziowie wadliwie powołani przez neoKRS. Delegacje te w uzasadnionych wypadkach mogą dotyczyć także tych sędziów, co pozwoli im na nabycie kompetencji do dalszego orzekania, przy jednoczesnej gwarancji przysługującej każdemu do rozpoznania sprawy przez sąd niezależny i powołany na podstawie prawa. Dodatkowo odzyskanie ok 200 etatów sędziowskich z uwagi na wyeliminowanie delegacji sędziów do MS przyczyni się do realizacji wyżej wskazanego celu.
2. W prawie europejskim, (art. 2 i 19 ust. 1 akapit 2 TUE) niesporne jest, że wymóg niezawisłości sędziów wchodzi w zakres istotnej treści prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które samo w sobie ma podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii (zob. pkt 40 wyroku TSUE z 25 lipca 2018 r., C-216/18). Orzecznictwo TSUE jednoznacznie wskazuje, że prawo do niezależnego sądu obejmuje swoim zakresem treściowym także skład rozpoznający sprawę. Stąd mowa jest o prawie do rozpoznania sprawy

przez sędziego neutralnego. Należy przypomnieć, że w orzeczeniu co do delegowanych sędziów TSUE stwierdził, że art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.Urz.UE L z 2016r., Nr 65, s. 1) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony (wyrok TSUE z 16 listopada 2021 r., w sprawie C-748-754/19 *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* (delegowanie sędziów)). W wyroku tym postawiono więc tamę dyskrejonalnemu wpływowi Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na skład sądu. Niniejszy projekt w pełni realizuje orzeczenie TSUE.

3. Projekt ten przewiduje także zniesienie instytucji delegacji sędziów sądów powszechnych do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej oraz w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Sędziowie są powołani do sprawowania wymiaru sprawiedliwości albo funkcji pomocniczych z tego zakresu. Nie ma uzasadniania dla wykonywania przez sędziów czynności administracyjnych w sferze władzy wykonawczej, w tym zajmowania stanowisk urzędniczych. Jest to nie do pogodzenia z zasadą niezawisłości sędziowskiej, która wymaga unikania przez sędziego zajęć mogących budzić wątpliwości co do jego niezależności. Obecnie do Ministerstwa Sprawiedliwości zostało oddelegowanych niemal 200 sędziów (dane na 31 grudnia 2018 r. <https://www.iustitia.pl/ujawniamy-wyjasniamy/2867-ujawniamynazwiska-sedziow-przebywajacych-na-delegacjach-w-ministerstwie-sprawiedliwosci-stan-na-1-stycznia-2019>, nowszych dane są niedostępne). Liczba ta przewyższa liczbę wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Katowicach, który jest jednym z największych sądów w Polsce. Jednocześnie polityka Ministra Sprawiedliwości spowodowała, że w Polsce na koniec 2018 r. nieobsadzonych etatów sędziowskich było 745, a asesorskich – 66 (dane na 31 grudnia 2018 r. - <https://www.iustitia.pl/ujawniamy-wyjasniamy/2868-ujawniamy-w-ktorych-sadach-pozostaja-wakaty-na-nieobsadzone-stanowiskasedziowskie-i-asesorskie-stan-na-31-grudnia-2018>).

Sędziowie oddelegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości są kierowani do zadań, do których często nie są przygotowani i nie posiadają żadnych kwalifikacji. Ponadto w następstwie delegacji brak jest możliwości obsadzenia stanowiska sędziego, mimo wakatu orzeczniczego, jaki się tworzy w jego macierzystym sądzie. Oddelegowanie sędziego skutkuje również dodatkowym obciążeniem budżetu państwa ze względu na możliwość uzyskania dodatku specjalnego do wynagrodzenia, prawa do nieodpłatnego

zakwaterowania, diet i zwrotu kosztów podróży. W konsekwencji prowadzi to do podporządkowania sędziego Ministrowi Sprawiedliwości i oderwania go od podstawowej funkcji zawodowej, jaką jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 77 § 2b u.s.p. sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z pełnieniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt zakłada całkowite zniesienie możliwości delegacji sędziów sądów powszechnych do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także wygaszenie obecnie udzielonych delegacji z upływem trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy. Mając jednak na uwadze konstytucyjną wolność wyboru wykonywania zawodu i wyboru miejsca pracy (art. 65 ust. 1 Konstytucji), projekt nie pozbawia możliwości podjęcia zatrudnienia w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej. Według przyjętych założeń podjęcie takiego zatrudnienia będzie jednak wymagało zrzeczenia się urzędu albo przejścia w stan spoczynku na takich samych zasadach, które obowiązują w razie objęcia mandatu posła albo senatora (art. 98 u.s.p.). Nie wyklucza to powrotu na urząd sędziego i poprzednio zajmowane stanowisko, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekroczy dziewięciu lat.

IV. System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów – założenia kierunkowe

1. Projekt realizuje podstawowe założenie, że postępowanie dyscyplinarne jest objęte konstytucyjną i europejską zasadą prawa do sądu. Usunięto więc te regulacje, które były sprzeczne z tym założeniem i zostały wskazane w przywołanych orzeczeniach TSUE, między innymi w orzeczeniach z 14 i 15 lipca 2021 r. Jako oczywiste w tym kontekście, było usunięcie z systemu Izby Dyscyplinarnej, jako tworu represyjnego, niebędącego sądem. Jednocześnie projekt zapewnia rzetelność i efektywność postępowania przy udziale osoby pokrzywdzonej.
2. Projekt zakłada zmianę definicji legalnej przewinienia dyscyplinarnego. Wprowadzono do definicji kryterium „szkodliwości wyższej niż znikoma”. Przyjęto ugruntowane w orzecznictwie SN wyróżnienie trzech podstaw odpowiedzialności – uchybienie godności urzędu, obowiązkom służbowym lub za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa. Zrezygnowano natomiast z pojęcia „przewinienia służbowego” jako wprowadzającego dwustopniową definicję (przewinienie dyscyplinarne to przewinienie służbowe bądź uchybienie godności, zaś przewinienie służbowe to oczywista i rażąca obraza przepisów prawa bądź naruszenie innych obowiązków służbowych). Proponuje się jednopoziomową definicję, zgodnie którą

obraza przepisów prawa może być także uchybieniem godności (tak wyrok SN z 7 lipca 2004 r., SNO 26/04 OSNSD 2004, nr 2, poz. 36).

3. Pozostawiono odpowiedzialność za popełnienie tzw. deliktu orzeczniczego, co ogranicza możliwość wszczęcia postępowania do sytuacji związanych z „oczywistym i rażącym” naruszeniem przepisów, a eliminuje potencjalne sytuacje, w których każde naruszenie przepisów mogłoby stanowić powód wszczęcia postępowania dyscyplinarnego z uwagi na uchybienie godności urzędu, rozumiane jako naruszenie prawa in genere.
4. Pozostawiono zasadę odpowiedzialności sędziego przed objęciem przez niego urzędu. Zaproponowano jednak usunięcie "uchybienia piastowanego wówczas urzędu", albowiem mieści się to w pojęciu "okazania się niegodnym urzędu sędziego". Zdaniem projektodawcy tylko takie uchybienie uprzednio piastowanemu urzędowi, które wskazuje na brak stosownej godności dla urzędu sędziego, może być podstawą odpowiedzialności.
5. Projekt pozostawia aktualne zasady odpowiedzialności za wykroczenia.
6. Zmiany obejmują skrócenie terminu przedawnienia do 3 lat (od popełnienia czynu do wszczęcia postępowania) i do 5 lat w razie wszczęcia postępowania. Wprowadzono zapis o przedawnieniu karalności po upływie roku od powzięcia informacji o przewinieniu przez rzecznika. Ma to uniemożliwić powstanie „stanu zawieszenia” sprawy u rzecznika, który mógłby próbować wpływać na sędziego, co do którego dysponuje wiedzą o możliwości popełnienia deliktu, do czasu przedawnienia ścigania. Wyeliminowano wobec braku przesłanek wstrzymywanie biegu terminu przedawnienia z powodu wszczęcia postępowania.
7. W zakresie katalogu kar zmiany obejmują:

- zmianę w hierarchii kar – projektodawca wychodzi z założenia, że usunięcie z zajmowanej funkcji jest mniej dolegliwe niż obniżenie uposażenia;

- wprowadzenie zakazu objęcia funkcji przewodniczącego wydziału i rzecznika prasowego w przypadku ukarania;

- pozostawienie Sądowi Dyscyplinarnemu uprawnienia do wskazania miejsca służbowego w razie orzeczenia kary przeniesienia;

- wprowadzenie możliwości orzeczenia nowych środków karnych:

- obowiązku przeproszenia pokrzywdzonego
- podania wyroku do publicznej wiadomości
- zakazu prowadzenia pojazdów przy wykroczeniach drogowych.

1. Dokonano szczegółowej regulacji zasad wymierzania kar łącznych, także wyroku łącznego.

W zakresie struktury sądownictwa dyscyplinarnego postanowiono o likwidacji sądów dyscyplinarnych w obecnym kształcie - jako wyodrębnionych bytów przy Sądach Apelacyjnych - jako tworzącego zbędnego i burzącego porządek struktury. Przywrócono uprzednią budowę, zakładającą powiązanie sądownictwa dyscyplinarnego z sądami apelacyjnymi. Zmiana taka jest wyrazem chęci uporządkowania struktury i wyłączenia możliwości przymusowego powierzania obowiązków sędziów sądów dyscyplinarnych. Obsługa spraw dyscyplinarnych prowadzona byłaby przez sekretariat wydziału karnego/Izbę Karną SN.

1. Postuluje się likwidację Izby Dyscyplinarnej SN jako organu nieznajdującego oparcia w przepisach Konstytucji RP i nie spełniającego wymagań sądu, co wynika z szeregu orzeczeń SN, TSUE i ETPCz.

1. Wprowadzono zasadę rozpoznawania sprawy przez trzyosobowy zawodowy skład sądu, wybierany w drodze losowania, z zachowaniem następujących zasad:

- Przewodniczący z Wydziału Karnego;
- jeden członek składu z Wydziału tego samego pionu co obwiniony;
- jeden członek spośród pozostałych Wydziałów.

Taki skład Sądu w sposób maksymalny zapewnia bezstronność, a jednocześnie odpowiedni zasób wiedzy i doświadczenie (w zakresie stosowania przepisów proceduralnych, a także materialnoprawnych, szczególnie w tzw. deliktach orzecznich).

1. Eliminacja udziału ławników w sądownictwie dyscyplinarnym jest argumentowana tym, że udział nieprofesjonalnych orzeczników w postępowaniu dyscyplinarnym jest sprzeczny z aksjologią tego postępowania. Ich wprowadzenie do sądownictwa dyscyplinarnego było wynikiem wyłącznie zapotrzebowania politycznego, a nie rezultatem analizy merytorycznej.

1. Jako ekwiwalent dla udziału tzw. „czynnika społecznego” w sądownictwie dyscyplinarnym postuluje się:

- pełną jawność postępowania, w tym publikację treści orzeczeń;
- umożliwienie udziału przedstawiciela społecznego w postępowaniu;
- zawiadomienie pokrzywdzonego o terminie pierwszej rozprawy.

1. Projekt przewiduje tylko dwa poziomy rzeczników dyscyplinarnych: „głównego” i działających przy SA-SD. Zmiana likwiduje rzecznika dyscyplinarnego przy SO z uwagi na niewielką ilość spraw, jakie są przedmiotem jego działalności. Dopuszczono możliwość wszczynania postępowania dyscyplinarnego przez rzeczników „głównych” wobec każdego sędziego. Jednocześnie projekt ustanawia przejrzyste reguły powoływania na funkcję rzecznika dyscyplinarnego, przenosząc to prawo z Ministra Sprawiedliwości na Krajową Radę Sądownictwa. Na poziomie apelacji rzeczników dyscyplinarnych będzie wybierać zgromadzenie sędziów apelacji, spośród sędziów, których kandydatury przedstawia kolegium

właściwego sądu apelacyjnego i kolegia sądów okręgowych z obszaru apelacji. Prawo zgłoszenia kandydatury powierzono również grupie 10 członków tego zgromadzenia. Należy jednak podkreślić, że projekt zakłada demokratyzację organów samorządu sędziowskiego.

1. W zakresie proceduralnym projekt zmierza do zrównania uprawnień obwinionych z uprawnieniami, jakie posiada każdy obywatel oskarżony w procesie powszechnym. W szczególności projekt ustanawia zasadę, że sędzia, wobec którego prowadzone są czynności wyjaśniające, może ustanowić pełnomocnika spośród sędziów, prokuratorów, adwokatów lub radców prawnych, co dotychczas było przedmiotem sporu. Zrezygnowano również z zasady prekluzji dowodowej. Zmiany obejmują ponadto:

- prawo żądania wszczęcia postępowania dla każdego prezesa (w tym sądu rejonowego);
- wyraźne wskazanie, że uprawnionym do wszczęcia postępowania jest „rzecznik właściwy”, co eliminuje możliwość wszczynania postępowań przez „głównych” rzeczników wobec każdego sędziego;
- wprowadzenie zasady, że czynności wyjaśniające opierają się na treści zawiadomienia, dokumentach i oświadczeniu (pisemnym lub ustnym sędziego);
- wprowadzenie zasady, że sędzia wnioskuje o przyjęcie oświadczenia ustnego w postępowaniu wyjaśniającym;
- obowiązek ustalenia danych pokrzywdzonego, co umożliwi zawiadomienie go o terminie pierwszej rozprawy;
- postępowanie odwoławcze oparto na zasadach analogicznych, jak w Kodeksie postępowania karnego

1. Projekt - co do zasady - przenosi decyzje w sprawach dyscyplinarnych z Ministra Sprawiedliwości na I Prezesa Sądu Najwyższego, aby uniknąć możliwości wpływania przez organ władzy wykonawczej na sędziów, jako przedstawicieli władzy sądowniczej. Jednocześnie konstytucyjne umocowanie I Prezes SN zapewnia należyłą bezstronność i odpowiedzialność w ramach powierzonego władztwa w sprawach dyscyplinarnych. Z tego względu IPSN powierzono prawo zarządzenia przerwy w czynnościach służbowych sędziego, w tym prezesa sądu.

V. Inne postanowienia – założenia kierunkowe

1. Regulamin Sądu Najwyższego, określający wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, szczegółowy podział spraw między izby oraz zasady wewnętrznego postępowania, powinien być uchwalany przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu

Najwyższego i podlegać ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” (obecnie wprowadzany jest na mocy rozporządzenia Prezydenta RP, które dla swej ważności wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów).

2. Regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego, określający wewnętrzną organizację Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zasady wewnętrznego postępowania, powinien być uchwalany przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego i podlegać ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” (obecnie wprowadzany jest na mocy rozporządzenia Prezydenta RP, które dla swej ważności wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów).
3. Narzucanie regulaminów sądowych przez prezydenta RP stanowi istotną ingerencję władzy wykonawczej w niezależność władzy sądowniczej. Potwierdzeniem tego stanowiska jest praktyka ostatnich lat, gdzie zmiany regulaminu miały charakter instrumentalny i zmierzały do upolitycznienia Sądu Najwyższego, m.in. przez polityczny wybór I Prezesa SN i Prezesa kierującego pracami Izby Cywilnej.
4. Postuluje się likwidację Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Liczne orzeczenia TSUE oraz wyrok ETPCz z 8 listopada 2021 r. w sposób jednoznaczny wskazują na to, że wszyscy sędziowie tej Izby zostali powołani w sposób wadliwy. Jej powołanie od początku pozbawione było racji merytorycznych, miało spełniać jedynie cele polityczne. Stąd dalsze jej funkcjonowanie pozbawione jest podstaw prawnych. Prowadzone w ramach tej izby sprawy powinny zostać przejęte przez Izbę Cywilną Sądu Najwyższego, Izbę Karną Sądu Najwyższego albo Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – w przypadku skarg nadzwyczajnych dotyczących spraw należących do właściwości danych izb.
5. Utworzona Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego byłaby właściwa do rozpoznawania spraw z zakresu prawa publicznego (np. protestów wyborczych i protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz w zakresie stwierdzania ważności wyborów i referendum).
6. Rozpatrywanie skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów wojskowych oraz sądów administracyjnych, w tym Naczelnego Sądu Administracyjnego, jeżeli niezgodność z prawem polega na podważeniu statusu osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, która wydała orzeczenie w sprawie – zostanie przejęte przez Izbę Cywilną Sądu Najwyższego, Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego albo Naczelny Sąd Administracyjny.

7. Rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o wyznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego zostanie przejęte przez właściwe sądy, które na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu postępowania karnego albo Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia – są właściwe do rozpoznawania wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o wyznaczenia sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie.
8. Sprawy wszczęte i niezakończone w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego powinny zostać przejęte przez Izbę Karną Sądu Najwyższego (w zakresie spraw dyscyplinarnych) oraz przez Izbę Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (w zakresie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego oraz spraw z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku).
9. Konsekwencją likwidacji Izby Dyscyplinarnej powinna być także likwidacja Kancelarii Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej.

VI. Skutki finansowe nieuchwalenia ustawy

Każdego dnia, z uwagi na brak projektu ustawy wdrażającej orzeczenia TSUE - a można uprościć i dodać też ETPCz – płacimy 1 mln. **Na moment złożenia projektu 27 stycznia 2022r. jest to 85 000 000 Euro, czyli ok. 391 000 000 złotych i kilkadziesiąt miliardów Euro** z uwagi na zamrożenie pomocy finansowej dla Polski w ramach unijnego programu naprawy gospodarki po pandemii. Każdy dodatkowy dzień nieuchwalenia takiej ustawy kwoty te powiększa. Do tego średnia kwota uzyskana przez skarżącego przed ETPCz z uwagi na naruszenie prawa do sądu to 15 000 Euro. Takich spraw jest już teraz kilkadziesiąt i należy się liczyć ze znacznym wzrostem.